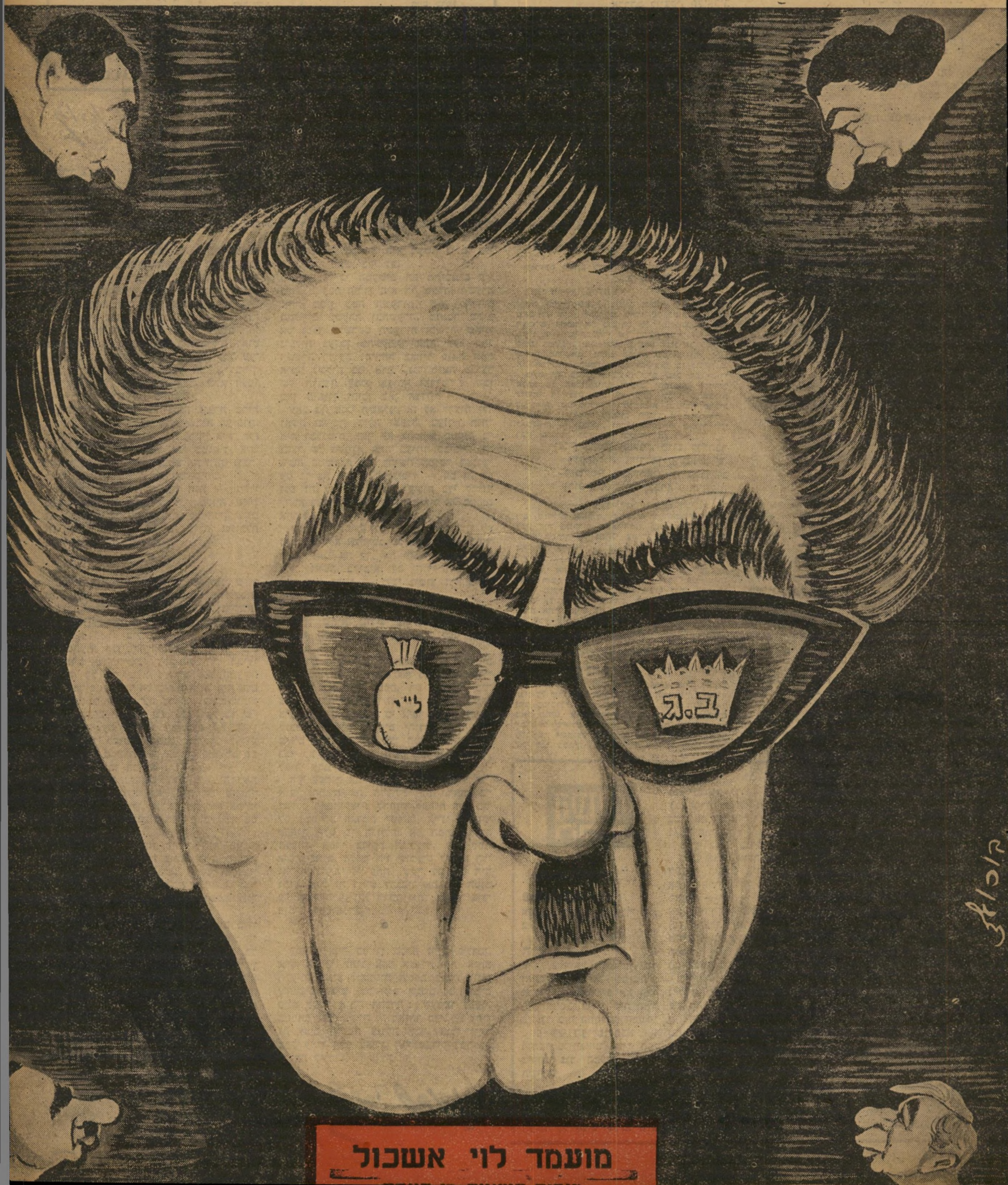

כלי מורא - בלי מענוא

הזה

העולם

השבועון המצויר לאינפורמציה

מועמד לוי אשכול

רופא תל-אביב, איננו גרסת זהב, הרי אז אצריקנו בדרושתי. אולם עד אז הרינו מומין אותו לסיוור: "מחלת" אצל מספר רופאים פרטיים בתל-אביב ולהרגיש כמו כיסו מה פירושה של גרסת זהב.

ישראל רביש, תל-אביב

קומבינציות

כל הכבוד לחלוציות הכלי-מערערת של קיי בוך הראל (העולם הזה 834). אך ההיגיונות מחייב בת כן, מול המנוגה בה מתוארת סיסמת הקיבוצ נגד דאלס וכד', תפרסמו גם תמונה של הקומבינייזם וכו' אשר שלה הדור דאלס.

דן מרגלית, תל-אביב

אבי-דודא

השער של דאלס (העולם הזה 836) היה, אולי הטוב ביותר שהופיע אי פעם אצלם. אינני יודע אם זה מסני שהיה מצויר טוב או מסני שהיה אקטואלי. על כל פנים, מצא חן בעיני.

דוד שרמן, נתניה
הציור של דאלס אפנדי אבי-דודא עלול להו" ניו את מזכיר המדינה ניו פוסטר דאלס. אז מה יקרה למען המיסיכר שלנו?

יטבת, המיסיכר
נישחכם כל בעית המעקב ממש מרגיזה. נכון — את תלויים באמריקה, אבל האם כל דבר תלוי בדולארים?

שמואל פרידמן, נהריה
חס וחלילה. יש גם דברים התלויים ב-טנטים.

הרי כתוב בפירוש: אם אין דולארים אין מדינה...

אברהם שלוסברג, תל-אביב

מה עשה שר החינוך?

שלוש חוליות הכיסוי שלהם, שעברו על הרי פוטריה על מצב החינוך בארץ (העולם הזה 837), אמנם אספו חומר מנוון ומעניין מאוד. אולם, לדעתי, לא הסיקו את המסקנה הנכונה. האיש שבישל את הדיווח הוא אותו איש אחראי על המטבח: שר החינוך בכבודו ובעצמו. כי אין זה המקרה של הכנסת להדפס לו כספים — חובתו הוא ללחום עבורם. תוך זאת — מה עשה משי רד החינוך והתברר ממש כי הדורשי הקץ לקראת התחלת הלימודים?

ד"ר יוסף הלפרן, ירושלים
עוד מעט אתחיל להתנענע לימים הטובים שהיו רים שלימו כסף מלא עבור חינוך ילדיהם — וקיבלו את התמורה.

אסתר ברקוביץ, רמת-גן

התוצאה של הורדת רמת הלימוד היתה שילד הנמר ב"התפתחות היסודי ומגלה כי ידיעותיו כמעט אפסיות, ויחשוב כי הוא אינו מוכשר. לעולם לא יעלה על דעתו כי המדינה היא האשמה בכורותיו.

דוד גולדין, תל-אביב

אינני מכין מדוע מתנגדים המורים לקיצוץ שעות הלימודים. הרי ילד החור הוכיח אתר ש"לש שעות לימוד יאחז את מורוהו פי כמה מילד הנאלץ להשאר חמש או שש שעות בביתה.

עמנואל פלד, צפת
אהבה מוחלטת + חסכון מוחלט = חינוך.

רשון נפל על דשון

ברשמחכם על האשה שהצלתו משמר (העולם הזה 837) קבעתם שחנות המכולת שלי היא, כביכול, מרכז הרחלת של החוב. בושל וחרמה! איפה בתידיקסה?

חיים הוכמן, בני-ברק
על לשון המאננים.

רשות השירה

היה היה איש עם חזון שהנהיג את העם בציון. זה נמשך עד אשר לשונות התברר כי מוטב שינהיג את הצאן.

ענתות, ירושלים

רק כך?
ענין קיבוי זכה אצלכם לספול רחב למדי: שני מאמרים של העורך וכתבות אחדות במדור במדינה. חבל רק שלא יצאתם ביתר תקיפות נגד הלך הרוח השוביניסטי הנורב והולך.

חיים לוי, תל-אביב

שחורים ולבנים

הכתבה "הם רוצים לעבוד" (העולם הזה 836) היתה הרביעית בסדר על שחורים. אם אינני מוזהב אתם עוד מתכוונים להוסיף לה. האם לא אנשי יותר להסתפק במה שכבר כתבתם? כבר הוכחתם שישנה הפליה. זה מספיק...

אברהם לויצקי, תל-אביב
השר אינו כל כך שחור. אני אשכנזי יליד הארץ, עובד בחברת הובלה ירוקה. אצלנו, למשל, עובדים "שחורים" במספר לא מבוטל. אני גם בא במגע עם מקומות עבודה רבים המעסיקים ספרדים, למרות שבעליהם אשכנזים. אולם עוד לא נפגשתי, ולו במקרה יחיד, שבעל עסק ספרדי יעסיק אשכנזי.

ברוך שפיצר, חיפה.
אתם צודקים. דוסקים את השחורים. אולם השכו נא מעט על תנאי-החיים. מי בא ארצה בהמוניו לפני 70, 40, 20 שנה? השחורים? לא! הלבנים. רק לאחר מכן החלו להגיע מארצות המזרח. יוצא מכך שבין הוותיקים, האחוז הנכבד ביותר הנו של לבנים.

אולם לא רק מצד הלבנים כלפי השחורים קיימת הפליה. ואם השחורים מפלים את הלבנים לדעה — מדוע לא יהיה ההיפוך? אין אני אומר שהדבר צודק. (אולם) צריך להסביר ולא לצעוק המס. גם לא להעלים עין כאילו הבעיית אינה קיימת. מאיר ק. צה"ל

בלי שבת טיילנו מספר חברים והכרזת ברחוב נהו שאנו, תל-אביב, אחת מאתנו נספג למספר בנות שעברו לדינו. התגובה הזאת: אשכנזים עובדים!

האינכם רואים בזה תוצאה מרשימותיכם?

לפני זה לא נטפלתם?

מה העניין כאן? במוני נספגו לייקים ועשן מהם בני-אדם, לפני כן לחצו על נאותנותם של הצברים, קיוצו את כנסיהם של הפולנים, לא זתי פעלו מיושר המסמחי של הרוסנים, לילגנו לבט גנות המדינה של הרוסנים ולא הכיכמו לשחיות של האמריקאים. אולם עובדה שכולם יחד נתנו את המדינה, בראשותו של תל-אביב בן גוריון... כיום יש עולים מארצות ערב שגם הם יצארי אנוש על הסתגלותם הרבים ומחובתם להסתגל לישור ולהיכלל בו. יש בהם חזאי מהעצלות המורחית, מתרבות הדריפציות ומנישה ערכית עמומית... לימדו לעבוד, לימדו אתריות, ילכו לחקלאות — ובטעיר, יחולו להכתיש בדבור העי רבי תנועה המורחית ובשירה הערבית...

יצחק ברגמן (פולין), מוסקבה
(ייקה), י. אידלמן (רומני), צ.
סוגולסון (אמריקאי), ג. סברדלוב
(רוסי), ד. גלילי (צבר), פתחתקוה

... (השחורים) בעלי הלך מחשבה דמיוני, בר נים מנדלים באחור, עקשנים ומתמממים כאש. לכן, חוז מספרים וצאירות, לא יוכלו, למשל, למלא תפקיד מנהלי עבודה על סולעים מיר צאי אירופה...

א. ק. חיינה
קראתי את כתבתכם האחרונה על היחס לשחורים ואני רוצה להודות לכם מקרב לב. אני אותו מאיר מועלם שכתבתם עליו ויכול לומר לכם כי היחס אלינו, עולי פולין, לא היה אלא מעשה רבתי אחר: איש לא סיר לנו, שם, על הפליה, על צבע עור, על פרופסציה... (שכר) יהודי כעיראק היה יותר מכובד מעיראקי בישר אל...

מאיר מועלם, יבנה

איך גורמים זהב?

ד"ר הלנשטיין (העולם הזה 836) מויל דמעות תניו על גורלו של הרופא הפרסי המושמץ, "הנורף" זהב כביכול... הושגנו כי הדי"ר הנ"ל הוא מאיר מאיר, או שהוא אחד מהשירים שכרופאים הפרסיים שאינם גורמים זהב... כאם יצילת הדי"ר הלנשטיין לשכנעני שתשלום של שמונה ל"י (שכר) שני ימי עבודה) בעד ביקור של 14 דקות אצל

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, תבנית:
נת
הצלם הראשי:
דן ברנע

חברי המערכת:
דוב איתן, משה בן-אפרים, יעקב בן, יהודה נבאי, נצה נבי, ילי גלילי, אופקר שאובכ, סילבי קשת

ציירי שער:
יואל בוכוולד, שלמה בן-דוד, שמואל בק, שרגא וייל, זאב ליפמן, פיליס פונר, סאול קור, גרט רוטשילד

ראש מערכת, חיפה:
סופרי חוץ:
גבריאל דנו, יוש, מקסים סלומון

מנהל מבצעים:
שלמה אדיר

ראש המנהלה:
שלמה הררי

העולם הזה

השכונות המצויות לאינפורמציה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב
(ליד תיאטרון "א ה ה")
ת.ד. 130, טל. 28785
מען המכריזים: "עולמפרס"
מו"ל: העולם הזה כע"מ
מורס:
דפוס ישראל בע"מ, ת"א

מס' 836 שנה 17
ה' כסלו תשי"ד
12.11.53

לי 42

נדירים בחיינו של אדם הרגעים בהם הוא רואה כמו עיניו כיצד נעשית היסטוריה, כיצד עולה הגדולה האנושית לשיאים בני-אלמות. אני מאושר שהיתה לי הזכות לר-אות, ביולי 1948, את בני נגבה בשעתם הגר-דולה ביותר.

היום שוב קשה לתאר מה היתה דמותה של נגבה אז. באחרי ריחף ריח מתקתק של אבק-שריפה ושל גופות אדם שלא נקברו יד צורכן בחפזן הקרב. כל כמה שניות רעד האדמה תחת הל הגנ, פה ושם התי-מוט צריך פח, קיר של בית. צעירים וצי-עירות, חיליים ואחרים, חיו בבונקרים הח-סונים, שאחד מהם היה בית-חולים דחוס ומחנק. המטוסים פקדו את המקום כמה פע-מים ביום, המטירו את מטר המחוז. ובתוך כל אלה חיו ונשמו בני אדם, שלא חלמו אף לרגע לנטוש את ביתם.

ברגעים הגדולים של נגבה נוצרה ברית בינינו, בני העיר, לבין ההתיישבות העובדת. דומני שלמדנו להכיר ולהעריך איש את רעהו יותר. בדבר אחד אני בטוח: איש מאתנו לא יוכל לעולם לבטא את השם נגבה, מבלי להרגיש משהו מחודת-הקודש. השבוע חוגגת נגבה את חגה — גילוי מצבה לזכר שעת-הגורל. אני מקוה שאין זה רק חגם של כמה מאות. מן הדין שיהי זה יהיה חגה של המדינה כולה, שגורלה נחתך בנגבה — לחיים.

מנגבה — לקיבוי.
כשכתבתי את דברי במדור זה, לפני שלוש שבועות, למחרת המעשה, לא חשבתי שהשעה כשרה לחיכוך מדיני רחב. ביקשתי רק לבחון בחינה מוסרית ראשונה, שקולה ואחרית ככל יכולתי.

להפתעתי הנעימה, קיבלתי מכתבים רבים מקוראים שהתקיפוני על מתינותי, הביעו אכזבה על כך שלא ניתחתי את המעשה ביתר הריפות. אחד המוכיחים אותי היה אדם שאני שומר לו הערצה עמוקה, לוחם חזק למען השלום והמוסר שאני גאה על כך ש-הוא נמנה עם קוראיו הנאמנים של עתון זה. כחנתי לסופר יהושע התלמי, הידוע יותר בשמו הספרותי "גוילין. אני מפרסם כאן את מכתבו במלואו:

"את מאמרך (העולם הזה 835) הקדשת למעשה קיבוי. תנני נא לנתח את מאמרך לאור האמת וההגיון, ונראה אם הוא אמיתי לחלוטין או רק למחצה. ראשית כל אשרטט את קווי הכלליים.
אתה אומר: הרצח ביהוד היה כעשה שפל ונאלח, הרעיד את כולנו, דרש תגמול. זה בא בו בילה בקיבוי. הרגש הראשון היה של סיפוק. גמלנו להם כגמולם. הרי אינו להם. אך מיד בא ההגיון הצלול תוך אבחנה מוסרית.

מעשי הרצח והחבלה אינם מבוצעים בידי סתם פלאחים, אלא הם מתוכננים מאת ה-ממשלה מעבר לגבול. אם כך, קודם ה-נקבע: מי האויב? האויב אינו הילד הישן במיטתו, אינה האשה חסרת-מישע, האויב הוא הצבא הירדני, האויב הוא הממשלה הירדנית. לפיכך עולות-הגמול יש לכוון נגד מטרות צבאיות, נגד מתנה מבוצר של הלגיון, עמוק בעורף הירדני, למשל.
בדברי אלה יש אמת גדולה אחת: לא סתם פלאחים ביצעו את הרצח ביהוד, לאבלב את קיומו.

במקום אחר בגיליון מנתח נחום גולדמן, איש השייך לחוג אחר לגמרי, את אותה הבעיה, מגיע למסקנות דומות למדי. דומה שאנשים רבים, מכיוונים שונים, מתקפלים כיום לעבר אותה ההכרה: שעלינו לפעול במרחב לפני שהיה זה מאוחר מדי. אם עתון זה תרם תרומה צנועה לכך, אולי יותר מכל עתון אחר בארץ, הרי מצדיק דבר זה

לוי אבנרי

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

העולם הזה

שדה-בוקר:

אין אנו קאובוים

ישנה מלה אחת שאין מזכירים אותה בקול רם
בשדה בוקר. המלה היא - "קאובוים". כי שני
חריסרי הצעירים הישראליים, שהקימו את המשק
הדרומי ביותר בישראל, אינם הרפתקנים
המוצאים ספוק בשוויץ ורושם, הם קבוצה
רצינית ביותר של חלוצים אשר כל המיוהר
להם: להקים לעצמם צורת-חיים חופשית כאוות
נפשם בנוף השומם והפראי. הם קבלו בברכה
את אורחם החדש, דוד בן-גוריון בתנאי שבואו
לא יציף את כיתם בהמון רודפי סנסציות.

כחבט פילוסופי סוקר תיש מזוקן את ההכנות ליציאת העדר בגלל היותו זלוש ורזה יחזור הביתה במכונית-משא. אולם כל שאר חבריו וחברותיו יצטרפו לעבור רגלי את הדרך הקשה ממשרד-הנגב, לשדה-בוקר, מרחק של 80 קילומטר. את אותה הדרך יעשו הרועים ואנשי ההבטחה, שיישנו בדרך, לקצו עמס כמות מספקת של קפה וסוכר. רועה בשדה-בוקר עלול להיות מנותק מביתו משך חצי שנה.

הזקן

חיה בתי-המקום בודדת מדי בוקר את הנתונים המטאורולוגיים בתחנה הקטנה, שהוקמה במקום על ידי הממשלה. האקלים בלב הנגב הוא בריא מאוד, אינו מגיע בשדה בוקר הגבוהה (500 מטר מעל לפני הים) לחום גבוה מאוד. היובש הקיצוני מונע זיעה, אינו מקשה על העבודה. חיה בת 21 מקרית עמל, התקשרה אל המקום, מתכוונת להשאר בו. היא אחת הבנות שטרם מצאו להן בן-זוג.

הצעירה

"הנה בחור משדה-בוקר!" אמרה הצעירה הקולנית לחברה באוטובוס. על הכביש עמדה צמחית סגנונית, לבושה חולצה ציבוענית משובצה ומכנסי ימאים שחורים, נעלה נעלי קרפ צהובים וחבושה כובע אוסטרלי ענקי. האיש דמה בדיוק לקאובי בסרט הוליבודי של המערב הפרוע. מאחורי הבחורה ישב באוטובוס צעיר ככל הצעירים, קיבוצניק אופייני בבגדי חאקי מרופטים. מתחת לכובע-הטמבל המלוכלך היו פניו סמוקים מכעס. כי הוא, לא הקאובי המדומה, היה איש שדה-בוקר.

החברה

וזהר הקאוביים נדבק לשדה-בוקר כבר שנתיים לפי ני הקמתה. הוא בא ישר מטכסס, בדמות צעיר בשם ג'סי, מצוייד בכל הסמנים החיצוניים של קאובי. ג'סי, הרפתקן לא יהודי, בא לארץ עם המחל, פיזר מסביבו כריה בושם את הרעיון הרומנטי של חוות-בקר בנגב. הוא הלהיב כמה צעירים, שהתקשרו עם הנגב בתפקידם כסיירי ההגנה וצה"ל באזור זה. הם החליטו להקים את החווה במשותף.

אולם הרומנטיקה נגמרה מהר. הסוסים של הקבוצה נגנבו, איש במוסדות הלאומיים לא חלם לאשר את התכנית. ג'סי התייאש מהר, נעלם מן הארץ. זכרו היחיד בשדה-בוקר: כלב זאב גדול ועצלן בשם ג'סי, הפופולרי פחות מאשר חברתו הוריונה, טוסקה.

המדינה

אחרי שהתנדפו החלומות, הוסיפו חמשת הסיירים לסייר ברעיון באופן צלול ומפוכח. בסיווריהם המחמירים גילו את המקום המתאים להגשמת רעיונם: משטח אדיר, בדומה לשדה-תעופה ענק, כמה קילומטרים מחורבות העיר עבדה העתיקה.

אולם איש אינו יכול להקים משק בלי עזרתם המכרעת של מוסדות ההתיישבות. המאבק הראשון של הגוף החדש לא היה נגד הערבים או נגד כוחות טבע. הוא היה במסדרונות הסוכנות היהודית. הפקידים לא האמינו שהעניין רציני. הם ראו לפניו חצי תריסר צעירים, ספוגים רומנטיקה נגבית, אך ללא כל עורף תנועתי שיבטיח את קיומם. היתה זאת בשבילם תקופת מבחן מבורכת. כי היא הוכיחה שהקבוצה היתה מסוגלת להחזיק מעמד בלי כל סיכוי מוחשי להגשמה מהירה של חלומה. היא שמעה מפי אנשי-מדע הרצאות על אפשרויות המקום, על הישוב הפורה ששכן בו בימי קדם.

הישועה באה בדמותו של צעיר (32) הידוע בשם בודהא, שעבד במשרד התקלאות. הוא ידע על תוכנית המחלקה להקים תחנת-מצפה בעבדה, הציע לאחר את שתי התכניות. כדי להזיז את העניין, החליטו לקבוע עובדה מוגדרת, שכרו קרטור ממשיק רביבים והחלו במזרע. גם או לא ישבו עדיין במקום, אלא בתל-אביב. אולם חלק מן הגידולים הצליח, נקלט עשב סודא-ג'י. הסוכנות אישרה את המשק החדש. ב-15 למאי, בדיוק 4 שנים אחרי הקמת חידושה, הוקם המשק העצמאי הדומי ביותר בישראל, שדה-בוקר. השם לא בא רק לשקף את מקצועו העיקרי של המשק החדש, אלא גם מתאים לשם הערבי של האיזור, "חורשת בקר".

הבחורים

שהשתכנו בצריפי-העץ בלב השממה החומה, בה אין העין רואה פרח, עץ או שיח, היו חבורה מגוונת למדי. הם לא גדלו יחד בשום תנועת-נער, כדרך מייסדי הקיבוצים. הם לא היו בני גיל אחד. כל הנילים מ'18 עד 32, מיוצגים. הם לא הכירו איש את רעהו זמן רב, והם לא הכירו את החברים החדשים, שבאו איש איש בנפרד, עד שגדל מספרם.

היה ביניהם קשר אחד ויחיד: האהבה העמוקה לנגב המרכזי, הנבעות הצחיחות והגוף הנהדר, והבזז התת-הכרתי ל"צפון". "צפון" הוא כל השטח מן עד באר-שבץ, עולם של בתי קפה, ביורוקרסיה, ציניות, עובש וערכים שהתרוקנו מתוכנם. כל אחד מהם הכחיש זאת, אולם התשוקה שדחפה אותם באמת היתה אותה כמיהה שדחפה בשעתו את בני העלייה השנייה: הכמיהה למעשה בראשית, ליצירת יש מאין בנוף-בתולים חדש.

כמו בני העלייה השנייה, לא ידעו בדיוק מה המשטר החברתי שהם מבקשים. היה מנוי וגמור אצלם לא להעתיק בצורה עבדותית צורות ישנות, של קיבוץ או מושב. הם רצו להקים משהו שיתאים בדיוק לרוחם שלהם, והם היו מוכנים שהמשהו הזה יתגבש לאיטה, מעצמו, מתוך ההיזק והצרכים המציאותיים. בעל-כרחם הפכו בואת למעבדה נסיונית שתתרום ברבות הימים תרומה חיונית להתאמת ההתיישבות העובדת לרוח הדור הישראלי החדש. הם הקימו אגודה שיתופית, לה הכניס כל חבר סכום של 120 ל"י, שבאו במקום התמיכה הראשונה, אשר קיבוץ חדש רגיל לקבל מתנועתו הארצית.

• גידול מרעה קיצי.

לא מכבר עלתה השמש מעל להרים הרחוקים. השומר עבר בין הצריפים, צעק "בוקר טוב, שדה בוקר!" אנשי המקום קמו כולם, התרחצו תוך שימוש קמצני ביותר במים היקרים, אכלו ארוחת בוקר בצריף העץ הפשוט, המשמש כחדר אכילה. עתה החלה העבודה. רק למעטים מאוד זוהי עבודה במקום. הרוב יוצא רחוק אל מחוץ לתחומי המשק, לסיורי הבסחה ולעבודות חוץ. הקבוצה בתמונה יוצאת בעגלה ללוות מודדים הטוקרים את השטח, זקוקים לליווי ביסחוני. בתמונה נראית יפה צורתו של המשק ללא עצים.

שחרית

זאב וסוסקה ישנים בצוותא על מיטתם, בחדר המשמש גם מזכירות. זאב הוא אחד המיטדים, צעיר חיפאי שהצטרף לקבוצת הטיירים שהגו ברעיון לראשונה. "לא אדם אחד ממציא רעיון", אומר אחד החברים. "אדם אחד מבטא אותו, אך רבים הם החושבים". הוא מתגבש לאט לאט ו"שני מוסיף": "לא באנו לשנות סידרי עולם. המציאות מכוונת אותנו במציאת צורת החיים המתאימה ביותר. כיום היא מחייבת אותנו להיות חיי קיבוץ". בני המקום התקבצו מכל פינות הארץ, מעטים צברים, האחרים בני חוץ לארץ שנדלו בארץ.

ערביית

אולם הם לא דרשו כי החבר יכניס למשק את שאר רכושו הפרטי — יכול להיות לחבר שדה-בוקר רדיו פרטי, אופנוע פרטי. רוב החברים, שהכירו את אורח חיי הקיבוץ בצורה זו או אחרת, רצו להימנע מחיי קיבוץ אדוקים, בהיותם משוכנעים שהקיבוץ כחניק במידה בה את אישיותו החפשית של הפרט. מחשבותיהם התקדמו לעבר משטר של מושב שיתופי, המשלב חיי משפחה פרטיים עם עבודה קיבוצית. אולם בינתיים הם חיו חיי קיבוץ, הנובעים בהכרח ממציאותם הכלכלית, וגם מן העובדה שבכל המשק ישנו רק זוג אחד — משפחתו של יהושע כהן, לשעבר מפקד לח"י נודע, שגם סיפק למשק את הילד היחיד.

המבט

בעית הבעיות היא: מים. אין במקום אף טיפה אחת מן הנזל, היקר מנפט. אפילו מי השתיה מובאים ממרחק רב מתל-ירושם, דבר המסביר מדוע היו רגילים אנשי המקום לא לתת מי שתיה אף לקבוצות מטיילים. הסיכוי לקבל מים בצינור מהצפון קלוש מאד. בבקרים בתערוכת כיבוש השממה, ראו במפת-המים שהצינור יגיע אליהם בשנת 1971. "דרושה סבלנות ארוכת טווח!" נאנחו. סיכוי טוב יותר טמון במי הגשמים העוברים בחדיות משך כמה ימים בחורף, חולפים במהירות עצומה וסוחפים אתם את מיטב האדמה. בשעתו הוקם סכר, נוצר אגם נהדר. אולם המים העריכו על המשק, חפרו מנהרה עמוקה מתחת לסכר, נעלמו בביוון לעסלוג' ועזה. כל זמן שאין מים, אין במקום שטחי מרעה נרחבים. העדר חייב לנדוד במרחקים, בלחיית הרועים. אין זה תפקיד המתאים לגבר בגיל העמידה, המבקש להרהר בשלוות נפש בספרי אפלטון. עוד הכבשים, המונה כעת 400 ראש, מעורר בעיות משלו. הצבריות שבו, בנות הגזע המקומי, מצטיינות בצמר רע ובחוסר כל בשר; ואילו בנות ארר-גטינה, בעלות צמר ובשר טוב, סובלות מהשמש וממחלות. כבשות מעוברות מתורכיה, שהובאו בכיוחה, המליטו באניה, הגיעו בנצב חלוש. ענף אחר של המשק, הזקוק גם הוא להשקאה, הוא ענף ההאריחה. כבר מוזמן רצו בני המשק להקים במקום שני בתי-האריחה. בעיקר למען אנשי המרע והפיתוח המודרניים לעתים קרובות לסביבה זו. בואו של האורה האפלטוני עשוי לתת דחיפה גדולה, אם לא גדולה מדי, לענף זה.

הצינור

צינור לא יביא אותם מן הצפון. למשק נורמלי ישנו צינור כזה בצורת תנועת-נוער, המסוגלת לתנועה הארצית. לשדה-בוקר אין תנועה. היא זקוקה לבואם של אנשים שיימשכו עליהי הקסם המיוחד של המקום, הרומנטיקה הנגבאית שאינה מתבטאת בשוויץ חיצוני, אלא בחוט הבלתי נראה המחבר את האדם אל נוף-הפרא. שנאת בני שדה-בוקר לקאובויזם אינה העמדת-פנים. הם שונאים את הפירסום המסולף שניתן להם, מפני שהביא אליהם אנשים בלתי-נכונים, רודפי התי הוליבודי, שהתאכזבו חיש מהר בעוני-האבק ובזרמי-היוערה. המשק מצויד בקיבה בריאה מאוד כשהמדובר בעיכול בני אדם. אדם ה"מצטרף למשק נחשב משך חודש לאורח, משך תשמה חדשים נוספים למו"עמד, מתקבל כחבר בחודשי הששי. אין בדיקה אידיאולוגית, ועד כה נתקבלו כל המועמדים הרציניים. שדה-בוקר הוא המקום האידיאלי לאדם אשר החיים בצפון נמאסו עליו. לאדם המבקש להשתתף במעשה-בראשית, לבנות לעצמו עולם חדש בנוף עטור ההוד הקדמון בחברת צעירים כמותו, המבקש חיי שיתוף, מבלי שיצטרך לקצץ את אישיותו בדפוסים הנוקשים יותר של קיבוץ אדוק. בעיית חברתית מיוחדת הקוראת לתגבורת אנושית: בעיית הרחוקים והרווקות, אשר חסרים להם לפי שעה שותפים/ות ליצירת תאים משפחתיים. תמורת כל אלה יכול המועמד החדש לצפות לתשע שעות עבודה קשה ביום, לתנאים משקיים קשים יותר מאשר בכל מקום אחר בארץ, לאקלים היבש והבריא של רמת הנגב לחיים בצל דמות אשר כנפיה פרוסים על פני המשק משך 24 שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע: בעיית הבטחון. כי החיים בשדה בוקר, על אף כל ההכחשות, הם הרפתקה הספוגה רומני-סיקה עמוקה — אולי המקום האחרון של רומנטיקה עברית אמיתית ששרד בישראל.

המשק

שלשה קברים מקיפים את המשק. בדרך מתל-ירושם, שתהווה פעם חלק של הכביש החדש לאילת, משקיף על הנוסע קברו של יוסף "במ" בני יאירי, הצעיר הכוונן שנהרג במארב במקום זה (העולם הזה 792).

* האדמה במקום היא אדמת סוף מסוג לס שבאה מחצי האי סיני. היא פורייה תחת השקאה.

ברברה, אחת המייסדות, גורתה ונהרגה במרעה. סמוך למשק. קבר שלישי הוקם במרחקמה מן המשק, באחד המקומות הנהדרים ביותר של ישראל, למרגלות הרמה השטוחה, עליה שוכנת שדה בוקר, משתרע הנוף שיופיו כמעט לא ייאמן של וואדי מורה, הנפתח אל הערבה. המבט, המרחף על פני המראה האדמתי של וואדיות וגבעות, המבהיקות בכל הצורות ובכל הצבעים, נתקל באופק בהרי פטרה השגיאים, שם נהרג עם ארבעת חבריו איתן מינץ, איש שדה בוקר.

הסכנה הבטחונית אינה נובעת מן הבידואים של הסביבה, אלא מיוזמים בני המקום להסתור, אינם רואים בעין יפה התערבות מן החוץ.

הנשק הוא חבר קבוע לאנשי המשק מחוץ לחתום ביתם. אחרי רדת החשכה שולטים חוקי הבטחון גם במשק עצמו.

אנשי שדה בוקר אינם מרבים לשוחח על אורחם החדש, ששמו קשור כיום בעיני היריבים שם המשק. איש מהם אינו יודע עדיין בדיוק כיצד להתייחס לתופעת-טבע חושית זו.

אין ספק שבי. גיי, יביא עמו כמה ברכות. איש במוסדות ההתיישבות לא יוכל להתייחס באדישות לצורכי המשק בו שוכן אדם כה חשוב. הדבר עלול להשפיע על זרם המים ועל זרם האשראי גם יחד.

אולם יש חשש שהברכה תהיה מהולה למדי. אם ישנו דבר אחד שהוא קדוש בשדה בוקר, הרי הוא מרחק מן הצפון, בדידותו הבתולית. אם יביא עמו בי. גיי, זרם של תיירים אמריקאים, עסקני מפלגות, שרים אובדי-עצות ומעריצים אחווי-התפילות, עלול ייחודו של שדה-בוקר להימוג עם טיר-טור המכוניות.

במרחק מה מן המשק נמצאת פינת-נוי מופלאה: מעין מוראטיק, החבוי בין קירות

העם

גוליבר והגמדים

כל ילד בישראל מכיר את הסיפור על למור אל גוליבר שאיקלע לארץ הגמדים, הקטנים פי 12 מאדם רגיל. השבוע חזו אזרחי ישראל בגירסה מתוקנת של אותה עלילה, במהדורה למבוגרים.

על המצע הממשלתי השתרעה דמותו של דוד בן-גוריון, כשעליה מטפסים עסקני מפלגה וזעירים, מתרוצצים מנהיגי גמדים, מתחלקים עתונאים קטנים.

להמולת-גנבים זו גרמה הודעתו של גוליבר בי. גיי, שעל אף כל ההפצרות עומד הוא לקום על רגליו, לנדוד לשדה-בוקר (ראה רפורטאז'ה). אפשר היה לחשוב שמאז גומדו גמדים לא קרה להם אסון ענקי כזה. במקום שמעשהו הגדול של ראש הממשלה יהפוך לתרועת-חצוצרה, שתהדהד על פני המישור האנושי של המדינה, תקרא את הנור עד לחיקוי ולהתערוריות, עשו הגמדים את הכל כדי להטביע את הקול בצווחות-אימה. הם השתדלו בכל כוחם ליטול כל תוכן מן המעשה, להעמיד לעיני העם כפועלת יאוש של אדם שבור ורצוף שירד מן הפסים. אם היתה דרושה הוכחה לעומק ההתנחלות אשר דוד בן-גוריון ביקש להימלט ממנה, הרי סופקה השבוע על-ידי מעריציו-עוצרי.

ראש הממשלה

אשרי המאמץ

האדם נמורה-הקומה בחליפתו האפורת, ש' יצא משער הבניין המפואר של הועד המועל, נראה עייף למדי. השאלה הגדולה היתה: ממה התעייף? האם מהנהלת עניני המדינה — או מפלגתו? היתה זאת השאלה שהטילה את צילה על כל המדינה. מעטים מאד האמינו כי בן-גוריון עייף באמת. אף כי הראה סימני עייפות חולפת בתמרונים האחרונים (הערות לט' הזה' 835), נראה הרבה יותר רענן מכל

בי. גיי יוצא מחשיכה המכרעת במרכז מפא"י.

לשבור את הכלי

חבריו על כורסות הממשלה. הוא לא נראה כאדם העומד לכרוע תחתיו תחת נטל המדינה. להיפך, למקורביו היתה ההרגשה כי המתוחות דרושה לעצם בריאותו.

מהלומה קשה. אולם לא היה ספק שבי. גיי התעייף ממפלגתו. אחרי שהרוב ב' מפלגה מרד נגדו והצביע נגדו בענין הדגל האדום (העולם הזה 815) חידש את הכרתו עם המציאות בתוך המפלגה. התוצאות היו מהלומה קשה בשבילו: המפלגה הצטיירה כגוד עיניו כבלתי-חלוצית, עייפה, כשיר עבדת לקארייריזם, מחפה על שחיתות.

מכאן באה המסקנה האישית: להינתק לזמן מה מן הממשלה ומן המפלגה, לתת לעסקנים המורדים להתבשל בדישה שהכינו לעצמם, ליצור דוגמה אישית חלוצית — ולחזור, בבוא המועד, כמושיע שיכפה את רצונו אחת ולתמיד על המפלגה. אחרי שנה

* מסעי גוליבר נכתב תחילה על-ידי מחברו, יונתן סוויפט (1667—1745) כסאטירה פוליטית למבוגרים, אך הפך במרוצת השנים ל"ספר החביב בעיקר על ילדים. ** עומד לידו מזכירו הצבאי, טגן אלוף נחמיה ארגוב.

במד'נה

הוא חברים הגאמן. אולם הברירה שלפניהם היתה צרה ומגובלת. הסבירה השבוע את המבחר אישיות מפא"י, בשיחה פרטית:

● משה שרת: בעל שם בעולם, אך אדם קפריסיוני, נתון למצב-ירוד חריפים, איש שקשה לעבוד איתו. שנוא במיוחד על הציר נים-הכלליים, שחברם, ישראל רוקח, העליב אותו בשעתו בפומבי, באמרו ש"אינו בטוח אב שרת מבין הרבה בעיני חוק, אך בעיני יני פנים אין הוא מבין כלום."

● גולדה מאירסון: אשה מכובדת, אך קיצונית ביותר בפולמוס, אינה די חזקה, לדעת חבריה, לעמוד בראשם. ● פנחס "פיניה" לבון: טכסיסן מפ

מזכיר מפא"י מאיר ארגוב. להתבשל בדישה

לגתי מובהק, משכיל למדי (אוניברסיטה של ברלין), איש חזק, אך ציניקן גמור. מקובל על הבריות.

● דב יוסף: אדם רציני, לוחם אמיתי, נאמן לעצמו ולעקרונותיו, אך נוקשה, חסר הגמישות הדרושה למשאומתן עם בני אדם. **איש השלום.** בצורה זו, לא בגלל היותו הולט ביותר, אלא כתוצאה מתהליך של חיסול האפשרויות האחרות, הודקף ה' מועמד אשכול יותר ויותר.

אשכול יכול להיות די גס-רוח, אולם הוא מצטיין בנטיה אמיתית למצוא לשון משרתת עם בני אדם, יכול להיות גמיש מאד במשאומתן. בניגוד לבי. גיי, ולבון, לא נהג להאשים את יריביו כ"סוכני המופת", לקרוא להם "לכו למוסקבה" אין הוא נוטה למצב-ירוד קיצוניים, אלא למתינות מיושבת.

אמנם, לוי אשכול (לשעבר שקולניק), שנועד בעיירה ליד קיבו באוקראינה לחיבור יערות וטחנות בעל משק פרטי קטן, חסר ציחצוח אירופי. אולם יש לו השכלה יהודית יסודית, אותה רכש בחדר ובגמנסיה העברית בילנא. מגרעתו הגדולה ביותר: יחסו לעובדות מקרי ביותר, אין הוא מהסס לערוב בנאומיו מציאות ודמיון, היתה זאת תכונה שהפריעה מאד לשיר-האוצר, תזיק פחות לראשי-ממשלה.

פועל בנין מצויין. מעלתו הגדולה של אשכול הוא עברו החלוצי חיפה, נאמנו לו כמה עקרונות יסודיים, דאגתו הכנה להתיישבות ולבנין הארץ. יחסו זה לא היה רק תיאורטי: הוא הגיע לארץ כאיש העליה השנייה, חלה בקדחת, מננה עם ראשוני המייצגים של פועלי יהודה, היה בין מייסדי משק דגניה ב'.

במשקו היה פופולרי ביותר, נודע כפועל בנין מצויין, אך נאלץ לעזוב כשהתמסר יותר ויותר לעסקי ההסתדרות. אחרי כמה שנים ניסה שוב לחזור לחברות במשק, הביא אליו את משפחתו, אך משוכנע לדעת ש' כתוצאה מכך אין הוא רואה אותה כמעט, * יושב מימין, ח"כ מפא"י ברוך אוניה.

** אשתו הראשונה היתה רבקה מהרשק, ש' ידה לו את נועה אשכול, הרקדנית הצעירה הידועה. אחרי שהתגרש ממנה נשא את עסי קניה הפועלת אלישבע קפלן (אינה קרובתו של קודמו בתפקיד האוצר). שילדה לו שלוש בנות, חברת משק מפ"ס דבורה (24), תל' מידת הגמנסיה תמר (16), ועפרה (12).

ממשלה

אחד מי' יודע?

(ראה שער)

לפי אגדה עתיקה, ביקש פרעה, מלך מצרים, לבחון את משה התינוק, לחדא שאמנם אין הוא מבקש לרישתו. לשם כך שם לפני התינוק כתר מלכות מזהב וגחלת בוערת. הכוונה: אם יבקש התינוק רק עצצוץ נוצץ, ישלח את ידו אל הגחלת, אך אם בוערת בו תאות השלטון וישלח את ידו אל הכתר, מוטב להרגו מיד.

לו הצליח מבחן זה היה משה נהרג, עם ישראל לא היה משתחרר ואזרחי ישראל היו מן הסתם, בונים כיום מחנות צבאיים באזור מואב למען נגיב. אולם שליח מיוזם מטעם הקדוש-ברוך-הוא כיוון את ידי הילד אל הגחלת. הוא שם אותה בפיו ונע' שה כבדה. כתוצאה ישירה מכך ניצול משה, יצא עם ישראל מצרים והיתה לו, השבוע, ההזדמנות להחליט מי ימלא את כסאו של משה כראש-הממשלה.

ארבעה הכנים. לוי אשכול, בן 58, רחוק מלהיות ילד, ולכן עשה מעשה הרבה יותר מחובם מאשר משה התינוק. כשהושם לפניו למבחר כתר ראש-הממשלה והמפתח הנוצץ של משרד האוצר, שלח את שתי ידיו, ביקש ליטול את השניים גם יחד. הכ' ביר אשכול, שאינו כבדה כלל, אלא להיר' פך, מגלגל את דבריו במתיירות עצומה ומ' קוטעת: אין הוא יכול לקבל את התפקיד הראשון, מבלי להשאר לעצמו גם את השני. שרי מפא"י לא התלהבו כלל להפקיד שלטון כה מרוכז בידי איש אחי, אפילו

עם ד"ר נחום גולדמן, יו"ר הנהלת הסוכנות

"אפשר להשיג שלום!"

כמה זמן היה דרוש למאמץ כזה?

דרוש זמן. אפילו אם תהיה מדיניות דינמית, תהייה דרושה לפחות שנתיים-שלוש. לקחתי על עצמי להשיג את הסכם השילומים עם גרמניה תוך ששה חודשים, וקיימתי את הבטחתי. הסכם עם הערבים יהיה קשה יותר, ביחוד אחרי מעשה קיביא.

ד"ר גולדמן, מאחר שאנו דעותיך, ואין הן מקובלות בחוגי הממשלה הנוכחית, מה אתה מתכוון לעשות כדי להחזיר?

לא כלום. אני יושב־ראש הסוכנות. המדינה היא ריבונית, והסוכנות אינה מתערבת בענייניה. לו רציתי להשפיע, היה עלי לבוא קודם כל הנה ולהתיישב בארץ. עד שאעשה זאת, עלי להיות זמיר. אני יכול להגיד לממשלה מה דעתי, אך זה הכל.

ד"ר גולדמן, נפוצו שמועות שהיית מוכן לקבל על עצמך יוזמה במאמץ להשיג שלום עם הערבים. מה יחסך לבעייה זו?

ישראל לא תוכל להתקיים לעולם כמבצר מוויזן בים הערבי. עליה לבוא לידי הסכם עם העולם הערבי. דרוש הסכם כלכלי, צבאי ופוליטי.

היית אומר שזו הבעייה העיקרית של המדינה?

כן. כל הצרות של ישראל בעולם ובאמריקה נובעות מזה. זוהי בעייה קשה מאוד, אך אין בעייה פוליטית שאי אפשר לפתור אותה. לדעתי צריך לפתור במהירות, כי המצב נעשה יותר ויותר קשה.

אתה מותח ביקורת על הממשלה?

יש לי הרושם שדעת־הקהל בישראל אינה מייחסת לענין את הערך האמיתי שלו. כאן חיים באי, אין רואים את הבעיות. הממשלה הטובה ביותר אינה יכולה לעשות יותר ממה שדעת־הקהל נותנת לה לעשות. צריך לחנך את דעת־הקהל.

מה יש להסביר?

אנחנו חלק אורגני של המזרח התיכון. משקלו של האיזור בזירה הבינלאומית גובר והולך. מצבו הגיאופוליטי חשוב מאוד, יש לו אוצרות חיוניים של נפט. מדינה אחרי מדינה מקבלת עצמאות. לא נוכל להתעלם מזה.

כמה אתה רואה את הבעייה העיקרית, במשא ומתן על שלום?

אין בעייה עיקרית. חשובים היחסים בכללותם, ולא דווקא בעייה ספציפית. כגון גבולות ופליטים. כל זמן שהעולם הערבי רואה בנו אויב וגורם זר, אין הוא מוכן לדבר על שלום.

היחס ההדדי הוא החשוב?

כן. צריך לשכנע אותם שאנחנו אומה החיה בחלק זה של העולם, לקשור את גורלנו לגורל האזור.

מהו הצעד הראשון?

דרושה הכנה פוליטית של דעת־הקהל. למדיניות הפנימית הישראלית ישנה השפעה רבה. למשל, חשוב יחסית למיעוט הערבי. נחוצ לענין גם את מעצמות המערב, לגייס בכל העולם את אלה מידידינו שיש להם קשרים בעולם הערבי. זה יהיה מאמץ פוליטי רחב.

ד"ר גולדמן, נניח שממשלת ישראל היתה מציעה דך לקבל עירייה, כל העניינים בקבלנות. האם היית מסכים?

(ד"ר גולדמן מחייך, נמנע מתשובה.)

יותר על הנסיון, החזירה לדירתו במעונות הפועלים בתל־אביב. דירה זו מסר למשק דגניה כשעבר עם הממשלה לירושלים.

אוזלת־יד ומבוכה. בחירתו של אשכול עוד היתה, השבוע, רחוקה מעודאית. בתוך המפלגה לא נסתים המאבק בינו ובין שרת, שגם הוא שלח את ידו אל הכתר, מי בלי לגלות כל רצון לחתור על משרדו הנוכחי. לעומת תמיכת בי. גיי. באשכול, נהנה שרת מתמיכת מנגנון המפלגה.

גם הציונים־הכלליים, שביקשו לנצל את ההזדמנות כדי להגביר את שלטונם בממשלה, לא אמרו את מילתם האחרונה, עלולים לגרום למשבר ולבחירות חדשות. אך אין ספק ש־הצ"כ מעדיפים את אשכול על שרת. ביחוד אם איש משלהם יהיה לסגן שר־האוצר, יטול את חלק האחריות משכמו של אשכול העסקי.

אולם התקלה העיקרית להכרעה ברורה לא היתה ההתחרות הפנימית, אלא ההרגשה ה־כללית של אוזלת־יד ומבוכה. השאלה ש־ניקרה בכל המוחות: כיצד יוכלו אנשים אלה למלא את מקומו של בי. גיי?

ראשון בין שוים. אולם היו גם שראו קיץ־אור באפלה. אמר, השבוע, פרשן חשוב: "בסופו של דבר יביא הדבר תועלת. מעו ייצא מתוך, כינוי רגילים כל השרים להטיל את מעמסתם על בן־גוריון, לרוץ אליו בכל ענין קטן. גם מתנגדיו במפלגה, שטענו נגדו בכל הזדמנויות, היו מרצים שהוא משחך רר אותם מן הצורך להחליט. אפילו הציור נים הכלליים היו יוצאים מכיתו כחסידים מבית הרב, שמחים שהאחריות הסופית רר בצת עליו. הסתלקותו של בי. גיי, והחל פתו באדם רגיל, תחייב את השרים להיות מועתה אחראים למעשיהם."

אמנם, לוי אשכול לא יוכל למלא את המי קום שתפס עד כה בי. גיי. אולם הוא יחזור לראש־הממשלה את תפקידו החוקי האמיתי: להיות ראשון בין שוים. כשם שיצחק בן־צבי לא הפך וייצמן שני, אך נתן משמעות יפה משלו לתפקיד, כן יוכל אשכול להתאים את המוסד לזמנים נורמליים. בתקופת כהונתו יוכלו העצבים להירגע, יהיו האנשים בטוחים מן ההפתעות החריפות אשר בי. גיי. המסיר עליהם בכל יום שני וחמישי. הוסיף הפרשן: "עלינו להתרגל לרעיון שהאנשים הגדולים של יהדות אירופה הסתלקו מאתנו. וייצמן, ברל כצנלסון, חוון איש משה סמילנסקי ודומיהם נפטרו. ובי. גיי. פורש. במקום לכבות את מה שאי אפשר להחזיר, מוטב להתאים את מוסדות המדינה לאנשים שישנם. אין אחריהם."

בתחום המשטר המפלגתי הקיים, היה זאת בלי ספק הערכה נכונה.

מדיניות שלום בקבלנות

בחדר מס' 329 של מלון המלך דוד המי פואר בירושלים ישב השבוע גבר מוצק, בעל עיניים כחולות ושערות אפורות, מסור, קול נמוך. היה זה ד"ר נחום גולדמן, יושב־ראש הנהלת הסוכנות אשר חוגים רבים־השפעה ביקשו אותה שעה להמליכו ב־מקומו של משה שרת כשר החוץ הישראלי, ועתון יהודי אמריקאי האציע אותו כיורש של בי. גיי.

היה זה אופייני שהאדם שהוצע לתפקידים כה נכבדים למשפט ואינו ידוע לבני הארץ, אף שהיתה לו השפעה מכרעת על גורלם. כי הוא האיש אשר שיכנע את הממשלה האמריקאית לקבל את תכנית החלוקה, הוא שהניח את היסוד למשא ומתן על השילומים עם גרמניה, והוא המוכן כעת, לדבר חסידיו, להשיג שלום עם הערבים — אם אך יינתן לו לי פעול ללא התערבות של משרד־החוץ.

הסכמה שאמית. גולדמן בן ה־52, יליד ליטא שגדל בגרמניה והוכרז בוגד על ידי הנאצים, נהנה כיום ממס' 1 של ה־ציונות העולמית. יותר מזה — הוא הציוני התידי שדוד בן־גוריון גילגל להתלצץ אתו באופן קבוע טלפוני. כשעלה על דעת אדו נאורא לשלם פיצויים לעם היהודי על הני קים שנגרמו לו על ידי הנאצים (ביניהם: מו־רפת) פנה אליו ישר.

הגרמנים הציעו לגולדמן להיפגש בחשאי עם אדנאור, אך בלי להתלצץ עם ממשלת ישראל השיב גולדמן שלא יסכים לשום פגישא אלא אם כן יכריז הקאנצלר הגרמני

גולדמן נקרא אל אביו שגר ברחוב אלני ב־תל־אביב ונטה ללות. בשעת שהותו כאן נודעה לו כי הניסיון באה לדירתו לא טור, הנהגה אותו לרשימת הבוגדים שיש לירות בהם ללא היסוסים.

מריקאים מוכנים לעזור לערבים להשתחרר ולהתפתח. אלה גם אלה מעוניינים אך לי שעבדם. אולם מדינת ישראל מעוניינת ב־התעוררות הערבים, אינה די חזקה כדי לי שעבדם. מכיוון שהיא נמצאת בקרבת מקום,

חוגים ישראלים הקדישו תשומת לב רבה היא יכולה לתת למהפכנים עזרה יקרה מאו. להתפתחות זו הראשונה במינה במרחב מאו הקמת המדינה. אולם הם התייחסו אליה ב־קריירות רבה. הסיבה: המחלת ביקשה לי נצל את עזרת ישראל בעיקר כדי ללחום באנגלים. הישראלים שששו כי הזדהות כל שהיא עם גוף כזה עלולה להרגיז את ה־אנגלים, להשפיע לרעה על בני בריתם ה־אמריקאים, נותני הדולארים.

תעשייה למי לוחצת הנער

שתי רגליים נעולות בעטו השבוע אחת בשניה, במודעות־הענק שכיסו את העמודים הראשונים של העיתונים, בלי כל התחשבות בחוקי הספורט המקובלים. לקהל הצופים (והנועלים) ניתנה הזדמנות נדירה לראות וללמוד כמה מחוקי הנסתרים של המשחק הלא־הוגן.

אני סוגר את מפעלי בירושלים ומפטר את 300 פועלי, הכריז בהודעותיו יוסף שוגרמן, אחד מבעלי בית החרושת ה־ירושלמי לנעלים. "לא קיבלתי את רשויו נת היבוא הדרושים ואין לי במה לעבוד." כשנפתח לפני שנתיים מפעל הנעלים ב־ירושלים, שיא השכלול הסכני, היה הדבר בעיטה חריפה ליצרנים הקודמים: בתי הח־רושת שלהם הנעילו גם לפני כן במחצית כוח הייצור שלהם את הארץ כולה. אולם המפעל החדש הכריז שהוא מתכוון להפנות חלק גדול מתוצרתו ליצוא, וזה לתמיכתה המי (המשך בעמוד 10)

קורי, במקום שרת, החסר קו ברור. ישנו פתרון הגיוני עוד יותר, אך עליו לא דובר השבוע. הפתרון: להוציא את כל ענייני הערבים מידי משרד־החוץ העמוס תפקידים אחרים, להקים בממשלה החדשה משרד מיוחד לענייני המרחב. לו נתקבלה הצעה זו, ולו נתמנה ד"ר גולדמן כשר לע־גיני המרחב, אפשר היה להטיל עליו את השנת השלום, כדרישת אחד מחסידיו: "בך בלנות".

יחסי חוץ כרוזים בבגדאד

כשקראו אזרחי המדינה השבוע בעתונותם כי לפי דברי סוכנות ערבית הופצו בבגדאד כרוזים שתבעו שלום עם ישראל וידי דות בין שני העמים, משכו בגבות עיניהם, חייכו בחוסר־אמונה. אולם לפחות חצי תרי סר איש במדינה לא חייכו כלל. הם ידעו מה מסתתר מאחורי כרוזים אלה.

לפני כשלוש שנים נוסדה בעיראק מחתרת, שאיש אינו יודע בבירור מה גודלה. כל אשר נודע: שאישים רמי מעלה תמכ בה באופן פרטי, וכי חוגים בעלי נטייה שמא לית התרכזו מסביבה. מטרתה: לחולל מה־פכה בעיראק בכוח הזרוע, לסלק את הממ־שלה המשוועבת לבריטים.

אדלדאה וישראל. במרחב העשירי ב־מחתרות בלטה זו מבחינה אחת: היא לא הש־ליכה את ידה לא על אלה, לא על מא־לקוב ולא על הדור סאם, אלא על מדינת ישראל. יסוד מצעה: לא הרוסים ולא האי־

אף כי גולדמן לא אמר בגלוי מה תנאי השלום הנראים לו רמזו חסידיו מה הצעו־תיו: הצטרפות ישראל לליגה הערבית, מתן ערבויות מצידה שלא תוסיף להתפשט במר־זב, פשרה בבנין הפליטים והפיצויים, ביטול החרם הערבי.

הכרזה עקרונית על נכונותו לשלם. רק אחרי ההכרזה על כך בפרלמנט הגרמני נפגש גול־דמן עם אדנאור בלונדון, השיג ממנו הסכמה לכך שדרושת ישראל 10000 מיליון דולר תהווה בסיס למשא־ומתן. אדנאור נתן הסכ־מה זו באופן פרטי, בלי ידיעת ממשלתו. ב־הסכם הסופי קיבל על עצמו לשלם 80% מן הדרושה המקוּוּת.

גשר שני ושלישי. אחרי שהצליח להשכיח שלום בין גרמנים ויהודים, ביקש גולדמן לגשר על פני שתי תהומות אחרים — זה המפריד בין ישראל והערבים, וזה המפריד בין הפרוגרסיבים והציונים־הכלליים בארץ.

גולדמן עצמו, אדם עשיר החוקר את תול־דות הקומפוזיטור באך בשעות הפנאי, נוסה לפרוגרסיבים, אם כי הוא נבחר לתפקידו בסוכנות שלא על פי מפתח מפלגתי. כש־לעגו על קטנות המפלגה, השיב: "מה איכפת לי שהמפלגה קטנה? מפלגה קטנה היא כפי־לגה שאינה צריכה למצוא חן בעיני הקהל ויכולה לומר את האמת."

דומה שבכל זאת מעדיף גם גולדמן מפלגה גדולה, וזהו הרעק להשתדלותו בשבוע האה־רון לאחד מחדש את שתי המפלגות. המהות בתוך לארץ גוש אחד. אם תעמוד מאחוריו מפלגה חזקה כזאת, ואם יגשים את רצונו להשתקע בארץ, יוכל לגשת להקמת הגשר השני בין ישראל וערב. העיכובים לעלייתו: הצורך למצוא ממלא מקום לתפקידו באמרי־קה, רצונה של אשתו להישאר שם עד אשר בנו יגמור את הגמנסיה.

שר חדש. תלומד של גולדמן להכתיב את מפעל חייו בהגשת שלום עם הערבים, (ראח ראיון מיוחד), מתגושש ישר עם תפקידו של משה שרת, שרמזיו של גולדמן בכיוון זה לא מצאו חן בעיניו כלל. בצדק סבור שרת שלא ייתכנו שני שרי־חוץ לישראל. אלא שרבים הסכויים שמוטב כי שרי־החוץ היחיד יהיה גולדמן הדינאמי, בעל הקו המ־

ישראל

בעמודים א
דו"ח מקצה
מסע "ישראל
חסות העול
למסע ההרפ

יחי הרושם בימים הראשונים לא היה זמן להתגלח. אחר-כך הוחלט לגדל זקנים, כיאה לזאביים אמיתיים. היחיד שמר על החלטה נשך זמן רב, היה 'עקב קילמניק'. מימין: כתבה בעתון צרפתי על המסע

איי יוון. באי מילוס חיפשה ישראלה מיקלט. מהצד השני של השלעים משתוללת סערה ואילו כאן הכל שקט ורוגע. החבורה נחה אחרי שעסקה בדיג תתימי.

הסירה הקטנה השתוללה כמסורפת. למעלה, למטה, הצירה הגלים הקוצפים והרוח שיחקו בה כבקליפת אגוז. מאז עזבה ישראלה את נמל תל-אביב לא נתקלה בסערה כזו: הרוח שאגה ושרקה בין המפרשים, הגלים התנשאו לגובה בנינים של שלוש קומות.

ליד ההגה עמד יורם פרידמן, כפקד הסירה. כאשר עזבו את נמל גיברלטאר בדרכם לטאנג'יר לא ציפה איש מהם למוג אוויר כזה. לכל היותר, חשבו, יעברו את 35 המילין תוך שבע שעות. במקום זה באה הסערה והסירה כבר נאבקה למעלה מ-24 שעות עם הגלים.

פתאום נשמע קול כרעם. הסירה כולה רועה והתנדנדה, צמר מורת עברה בגופה כאילו היתה חולה הגוסס למות. יורם הפ לט צעקה איומה: "התורן! התורן! נשבר!" יתר אנשי הסירה פקחו את עיניהם כמתקשים להאמין. כמו בחלום בלהות בקצב איטי ראו את התורן הענק נשבר בגפרור.

משך כמה מטרים נסחף לצדם, קשור לסירה בשיירי מיפרשים ובקישטי חבלים. גל גבוה מן הרגל ניתק אותו לחלוטין. הסירה הקטנה נשארה ללא מיפרש בים הטורפני. פצועה ורצועה היתה עליה ללחום בטבע המשתולל.

רק כעבור 28 שעות וחלו לאיטם לנמל טאנג'יר. קשה היה להאמין כי היצור הרצוף והמרושל שהטיל את עוגנו בנמל ה"מרוקאי, היה פעם סירה יפה וגאה. קורות הסירה עברו מפה לאוזן ומלחים וותיקים נדו בראשם: "איזה שגעון לצאת לים בסיי רה כזו, כשעות הסערות של הוף אפריקה המערבית נמצאת בשיאה הרצחני."

אחם רוצים להתאבדו

אנשי הצוות התקשרו עם הקהילה היהודית במקום. הם היו במצב קשה: בכיסם אך כמה דולארים, במחסנם כמות קטנה של מזון ודלק. הקהילה היהודית שיגרה מומ"ח לספנות שבדק את הסירה. הוא הודיע מיד כי ישראלה אינה מסוגלת בשום אופן לבצע את המשימה שאנשיה הטילו עליה.

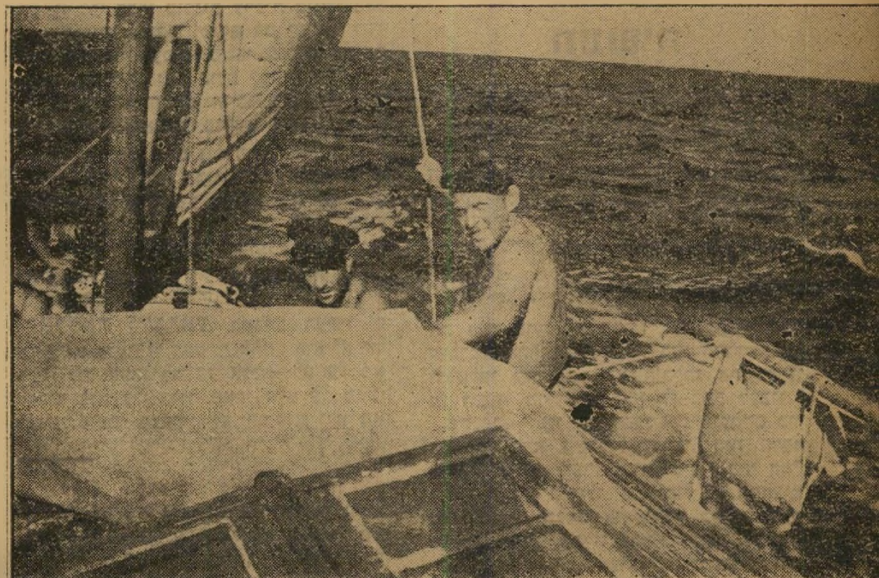
הקהילה התליטה שהיא מוכנה להגיש עזרה — אולם רק במקרה שחילטו אנשי הצוות לחזור לארץ במהירות האפשרית. "אם אתם רוצים להתאבד — אין כל אפשרות למנוע בעדכם מלעשות כן. אבל אל תצפו לעזרה מאתנו!" הודיעו.

הדבר עורר סערה בסירה. הבחורים ה"ישראלים, שהטבע קלע אותם לנמל זה, שק"עו בחיככים. "אנחנו כאן בודדים. אם הקהילה היהודית תתנכר לנו — אין לנו למי לפנות. אין לנו כסף ועוד מעט יאול גם האוכל. אין לנו ברירה אלא להיכנע ולחזור ארצה. בכל זאת מוטב לחזור על ה"סיפון הסירה שלנו המתוקנת מאשר באו"י רון." אמרו אחדים.

"לעולם לא ניכנע!" השיבו השאר. "מה אמרנו לנו כסף? נעבוד בעצמנו, נמצא אנו דבר. כבר התכוננו על קשיים גדולים"

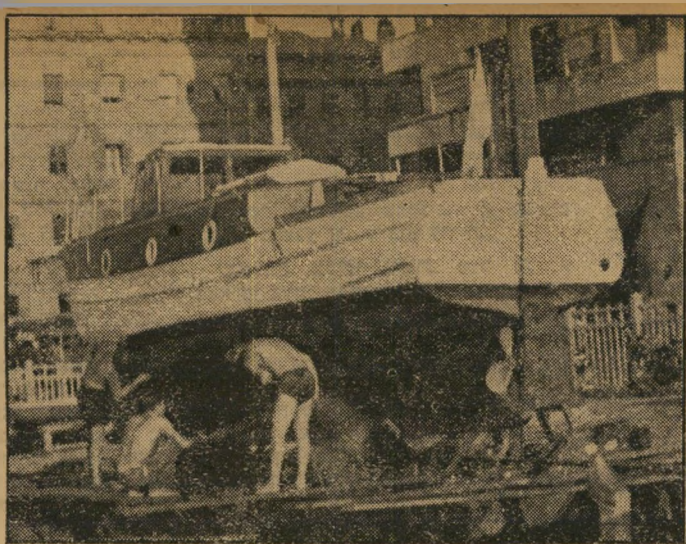
מיצר מסינה. רגע גדול מתקרב. אחרי ימים ארוכים של טיטולמים, כשהים האינסופי משתרע מטביב, מופיעה סוף סוף שוב אדמה. העיר באופק היא מסינה, בקצה הצפוני של סיציליה. המיפרשים קופלו רק המנוע פועל. עוד מעט יכנסו החבורה להתלבש, לקראת הביקור בחוף. בינתיים הם מסתכלים בעיר.

כלב ים. תמונה של הפלגה שיגרתית ושקטה. הרוח אינה חזקה ביותר, מספיקה בקושי למלא את המיפרשים. נוסעים של אנייה היו מתארים את הים כרגע זה

נמל היה שלמה לויצקי הד והגבוה. לולו, בת מרטי בסירה, עזרה לנקות ולב אירגנה נשף קטן "זור"

מגיש „העולם הזה“
שני של הים התיכון על
„הסירה שיצאה כ“
הזה“ בניסיון להפליג
קני סביב כדור הארץ.

ניקוי יבש. בשפת הימאים נקראת פעולה זו לגרד את הזקן. ישראלה הועלתה, הודות למועדון השיט ב"מרסיי, על המעגן הצף ואנשיה עוסקים בניקוי וצביעה. אילו היו צריכים לעשות זאת על חשבונם היה הדבר עולה להם בכסף רב. אולם כספורטאים זכו לעזרתם הפעילה של כל חובבי הספורט בכל מקום שהגיעו אליו. במסעם נוכחו לדעת כי עזרת הקהילות היהודיות בקומות בהם היו, היתה קסנה יותר מזו של חובבי הספורט.

ברצלונה. על אניה זאת הפליג כריסטופר קולומבוס בשנתו לאמריקה. האניה, סנטה מריה, היא אחת משלוש הספינות המקוריות שהשתתפו באותו מסע היסטורי, ואשר עליה פקד קולומבוס בעצמו. עתה היא עומדת במקום מוגן בנמל ברצלונה הספרדי. כאשר הגיעו לשם אנשי ישראלה מ'הירו לבקר בה, לראות את מקור השראתם של כל המלחים החולמים על הפלגה סביב העולם.

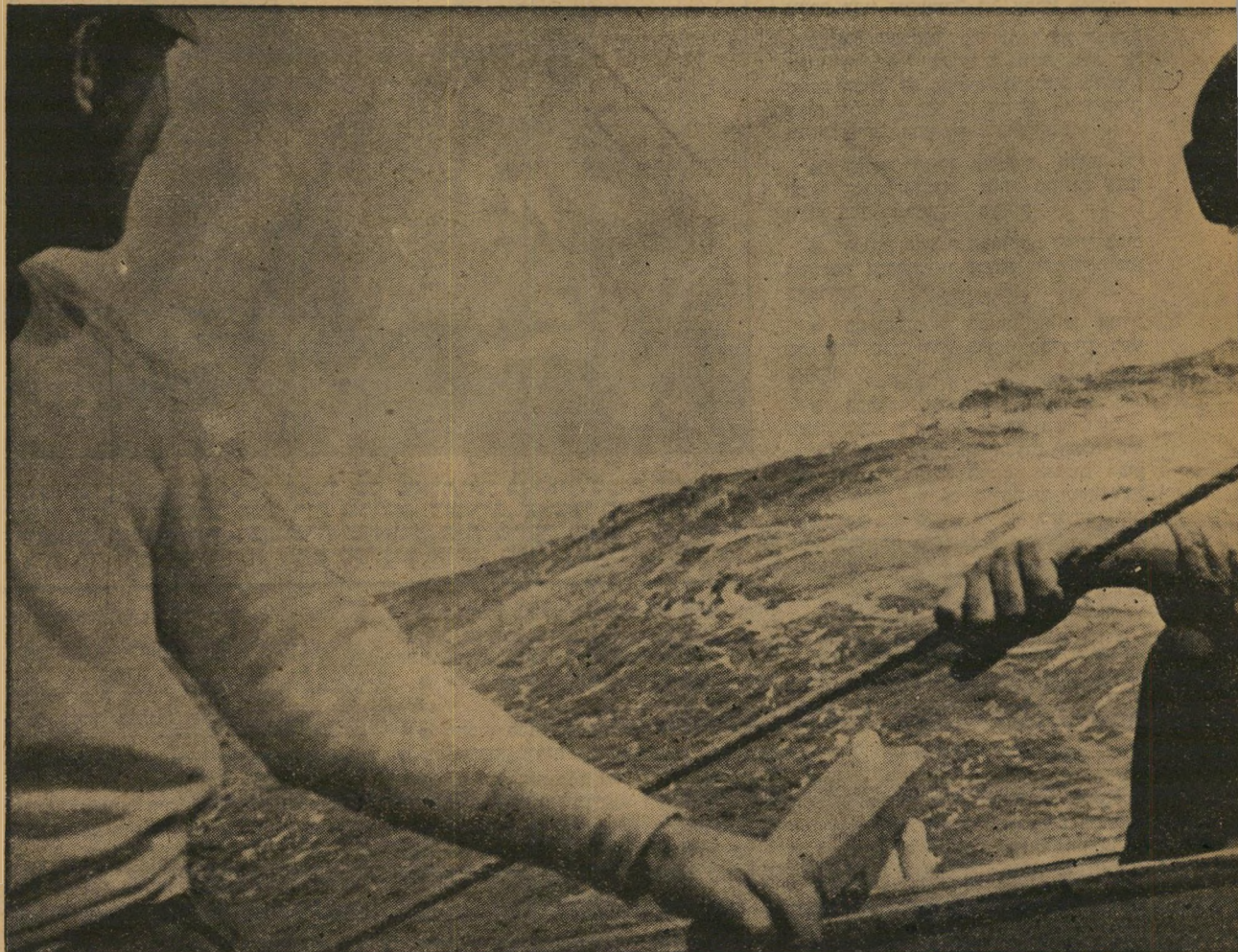
הסירות של המליונרים שם, הודיעו ל"מחרת בשידור. אולם כדי לשמור על ה"רושם לא ירדו לחוף, מחוסר כסף. למרסיי הגיעו בבוקר סגרירי. הכל היה מכוסה ערפל וגשם אפור: הים, הנמל, מצב הרוח. רק בצהריים השתנה המצב, כ"שחברי מועדון השיטים במקום קיבלו אותם בסבר פנים יפות מאוד. באו צלמים ועיתונאים, ראינו אותם, נתנו להם להרגיש שהם עו"שים משהו גדול. המועדון אפילו העמיד לר"שותם את המעגן הצף שלו, העלה את ה"סירה לניקוי וצביעה.

מכס גלונר ירד עוד בגינואה, שם הגיע אליו מברק מאשתו באנגליה שהיא חולה ועליו להצטרף אליה. עתה ושה יורם המפקד. בדרך מגינואה למרסיי הוכיח שהוא בקי לא רק בניהול הטכני של ההפלגה, אלא גם מנהיג אמיתי. למרות גילו הצעיר (21) ידע להסתדר היטב עם יתר חבריו.

למעשה, היו צריכים להשאר במרסיי זמן רב, לתקן יסודי. אולם כל יום בנמל עלה להם 10 דולר דמי מעגן. הודות למנהל שהם במקום, הושגו מיפרשים חדשים, כ"מקום המיפרשים הקרועים והבלויים שסבלו מן הסערות. אנשי ישראלה החליטו להפליג לברצלונה, ספרד, לחכות שם למיפרשים

את 200 המילין עד ברצלונה עברו בינ"שקט, כמותו לא ראו עדיין. השעשוע העי"קרי שלהם היה דינ"ג ופעם רדפו משך שעו"פ (המשך בעמוד 10)

גיברלטר. לשניהם זוהי הזדמנות חגיגית. יעקב שגילח את זקנו לכבוד המאורע מחייך בהנאה. בן "נעים ראש הקהילה היה" ד"ר בגיברלטר נחנה אף הוא מן הביקור.

סערה בים. הרוח שורקת, גלים ענקיים מרימים את הסירה הקטנה לגובה של 10 מטר ויותר. ישראלה רצה כמסופרת. אחריה מתפתל קצף לבן. אחרי הסערה הראשונה התברר כי אי אפשר להשתמש בהגה שבתא המוגן וכי צריך לאחוז בהגה האחורי.

מסע ישראלה ימשך ויהי מה!
לבסוף נכנעו גם הם. אנשי "ישראלה הס" כימו לתנאי קהילת טאנג'יר.

שוכב כמו מת

היה זה סוף דרמטי למסע שהתחיל לפני שלושה חודשים בדיוק. מן הרגע הראשון היה המסע מלא קשי"ים. עוד בהיותם בטווח ראייה מתל"אביב, התקלקלה משאבת המים של המנוע. מכ"נאי הסירה, צבי קפלן, עודנו לבוש בחול"צה הלבנה שהוציא לכבוד טכס הפרידה, ירד אל תא המנוע הצר, החל מטפל בקיל"קולו הראשון.

היומיים הראשונים היו נוחים. אמנם לא היתה רוח חזקה שתעזור להם — אך לעומת זאת היה הים שקט ושני ואנשי הצוות הלא"ימאים — צבי קפלן ושלמה מנחין האל"חוטאי — הסתגלו לאט לאט לתנודות הסי"רה הקלה. אחר כך באה הסערה הראשונה. רוח צפונית נשבה בחווקה; מנוע הסירה, שהפליגה אותה שעה בכיוון לרודוס, הת"קלקל. לא היתה ברירה אלא לשנות את הכי"וון ולהפליג בדרך ההפוכה. יחד עם הרוח.

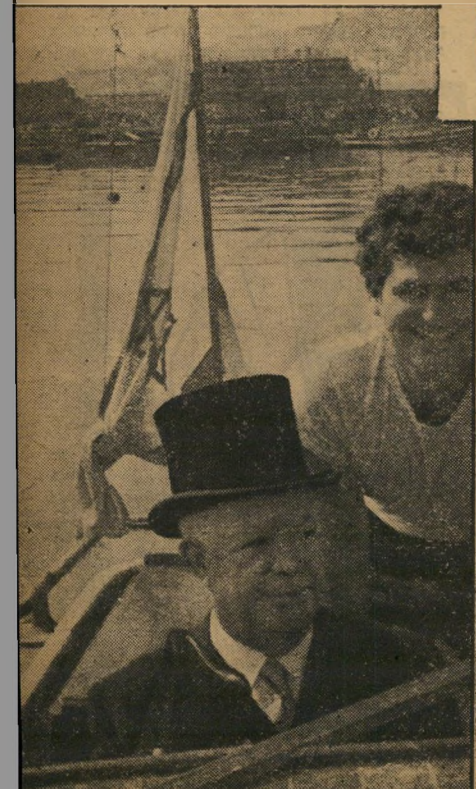
"אני נותן לך בליון 72 שעות לתקן את המנוע. בשעה ה"73 אני מרים דגל לבן ומוסר את הסירה למצרים" אמר לקפלן. המנוע תוקן תוך 12 שעות. כתנאים רגי"לים לא היה אורך התיקון יותר משלוש"ארבע שעות. אולם צבי קפלן שכב על הגב כמו מת. מדי פעם היה פוקד על אחד הא"נשים להדק בורג או להוציא חלק. כך תוקן המנוע.

הסערה השניה היתה יותר גרועה. היא תפסה אותם ליד חופי תורכיה. "שכבתי על הגב והתחננתי שאמות" כתב אחר"כך אחד האנשים. "לא רציתי יותר שום דבר: לא להפליג סביב העולם, לא להגיע בשלום הביתה, לא לאכול, לא לשתות. שום דבר לא היה אכפת לי יותר. רק למות — רק לברוח מן הטילטולים הארוורים."

על"חוף הריביירה

כשהתקרבו לצרפת הספיק כבר מצב ה"רוח להשתנות. עתה היו כולם פאוקלמים היטב בסירה הקטנה. הם ציחצחו אותה, גידרו כל כתם. "הפלגנו לכל אורך הריב"

יואן של הסירה. הבחורות נמשכו אל המלח היפה היתה אחת מהן. היא נהגה לבקר לעתים קרובות יום אחד הופיעה עס סל גדול של פירות ומעדנים, כמותי הקטנה לשגוען הגדול, הודיעה בפשטות.

אחרי דוב ים, אולם לא הצליחו להעלות אוי
הו ברישם.

70 לירוח על השולחן

בספרד קיח אנשי ישראלה לקבל עזרה
רצינית מהרב הראשי של הצי האמריקאי
הששי. אולם, משום מה, לא התממש הד
בר. חמשת הבחורים היו נאלצים לגלות מ
קור אתר לעזרה.

היהודים במקום לא הבינו, כנראה,
את מצוקתם של הבחורים. המציל הופיע
בדמותו של איש עסקים ספרדי עשיר. הוא
בא לבקר את הסירה על פי הזמנתו של
שלמה מנוחין. כחובר רדיו מושבע התקשר
עם ישראלה בדרך, הפציר בשלמה לבקר
בעת שהייתם בברצלונה. הוא נכנס לתא ה
קטן, הביט סביבו, שאל כמה שאלות —
ומיד הבין. בתנועה פשוטה הניח 70 לירות
אנגליות על השולחן.

החברה לא רצו בשום אופן לקבל את ה
כסף. אולם הוא צחק. "אל תתביישו. בחו
רים" אמר להם. "אני יודע מה זה לעשות
סיבוב בעולם עם סירה קטנה. כל אדם
שיש לו ספורט בדמ חייב שיתן יד. אם
תרצו משהו — פנו אלי. אני אשמש לכם
בנק אופ ישראל". הם נתנו לו ספר תניך
עברי, עם חותמת הסירה.

סוף סוף: האוקיינוס

התקופה שבילו בברצלונה היתה היפה ב
יותי. מועדון השייטים במקום — ארמון
מהור — הועמד לרשותם, אנשים רבים
הזמינו אותם לטייל ולבלות אצלם. הם קנו
ציוד שהיה חסר להם, מילאו את מחסן ה
פרודוקטים וכאשר הגיעו המיפרשים ה
דשים יצאו לנמל הבא שלהם — גיברלטר,
הנקודה האחרונה לפני צאתם מן הים התי
כון אל האוקיינוס האטלנטי.

גם כאן ניתקלו בסערה. הפעם סערה או
הדת. רוח גב חזקה דחפה אותם במהירות
של שמונה-תשעה קשר (ארבעה קשר נח
שבת למהירות טובה). הדרך הארוכה של
550 מיל עברה כאילו במירון. רק 70 מיל
לפני גיברלטר, בחצות, השתנתה הרוח ל
מערבית והם הוכרחו לחפש מקלט בחוף ה
דרומי של ספרד. בבוקר כבר היה הים שקט,
וערפל קל עלה מתוכו.

בשעות הערב הודיע שלמה ליוצקי, שה
יה במשמרת, על מגדלור. ואמנם לפנייהם ה
פיעה פונטה אירופה, אחד מעמודי הרקולס
של המיתולוגיה היוונית, וסימן הגבול לים
התיכון. "ששמנו עמוק", הם כתבו, "סוף סוף
עזבו את האמבטיה. לפנינו השתרע האס
לנטי".

לפנות בקר קרבה הסירה לנמל גיברלטר;
מפרץ קטן ומוגן, רגלי צוק ענקי. הסירה
הקטנה התקדמה בגאותה ישר לחוף הנמל.
הם לא ידעו כי הם מפליגים דווקא לחלק
הצבאי של הנמל. הם גם לא שמו לב שעל
התורן התנופה רק דגל ישראל. לפי החוק
הימי, היתה זו פלישה כמיטב המסורת ש
לפני מאתיים שנה.

האנגלים לא יכלו לעבור על העניין ב
שתיקה. סירת משטרה מזוינת התקרבה
אליהם, תבעה מהם לעצור. יורם ניסה להס

ביר משהו. אולם ללא הועיל: ישראלה
נאלצה לעזוב את הנמל ולעגון מחוצה לו
עד שביקשה, וקיבלה, אישור להיכנס. כדי
להראות להם שלא היה שום דבר אישי
בפעולה ויתרו האנגלים על דמי עגינה.

צריך לחזור

בנקודה זו ערכו הבחורים חשבון לעצמם.
הכסף אול כמעט לגמרי, סירת ההצללה הקט
נה שלקחו אתם נסחפה באחת הסערות. היה
דרוש להם מנוע-עזר קטן, פרודוקטים ודלק.
הוחלט לשגר את צבי ארצה לגייס את הרב
רים הדרושים. מקופת הסירה הוקצתה לו
לירה שטרלינג אחת, שהיתה צריכה להס
פיק לו עד מרסיי. נקבע מפגש בדקאר, על
חופה המערבי של אפריקה, והסירה הרימה
את מפרשית ויצאה שוב לדרך.

לפני טנגיר גבר עלי הטבע. רק בקו

רגע לפני השיחרור

כשהופיעו השבוע אחיו ואביו של שאדתיאל בן-יאיר בכית המשפט,
גילו שני הנאשמים מצב רוח מרומם. השניים, צאצאי משפחת גרים
רוסיים, שכנעו את המשטרה שהנשק היה מיועד להגנה על דיירי
בית החולים לחולי-רוח שהם מנהלים אותו, מפני מסתננים ערבים.

שי הצליחו להינצל מן הים.

הברייה — לחזור חזרה לישראל או
לראות את הסירה נרקבת בטנגיר — היתה
בשבילם מכה איומה. משך שלושה חודשים
ציפו בחסר סבלנות לרגע בו יעברו את
המיצר לאוקיינוס. העובדה שהצליחו לעשות
מה שלא עשו בחורים ישראלים עד כה
לא שינתה — בעיניהם — מאומה. גם ב
מדיים עולמיים היה להם במה להתגאות.
אולם הם לא התנחמו.

"יתכן שהטבע שבר את ישראלה", כתב
יורם פרידמן בדו"ח שלו למערכת העולם
הזה. "אולם בנו נשאר משהו שלא נשבר.
אנחנו עוד נפליג מסביב לכדור הארץ."

הבורסקאים ויצרני הנעליים לא טמנו את
רגליהם בצלחת, פירסמו שורת האשמות נג
דיות, קבעו שהמפעל הירושלמי:
● לא מילא את התחייבויותיו לגבי הי
צוא;
● מתכוון לפגוע בייצור העורות המקומי
על ידי ייבוא עורות מוכנים;
● אם יפטר שוגרמן את פועליו, מוכנים
הם לקלוט את המפוטרים.
● הם מזמינים את שוגרמן והאחים חבס,
השותפים הישראליים במפעל, לבוררות של
וועדה בישראלית, בפניה הם מבטיחים לגלות
עוד סודות אחרים לשאול מספר שאלות נוס
פות בלתי-נזחות.

לחקר עד הכינס. אולם את השאלה הבל
תינוחה ביותר הציג לפני בעלי המפעל הי
ירושלמי אחד העתונאים: אם מפעלו כה
משוכלל לעומת האחרים, מדוע אין מחירו
זולים יותר משל הייצרנים האחרים; לוח
צים באותה מידה על כיסיהם של הצרכנים?
האם אין זה נכון שבו בזמן שהוא מוחה
על קיום קרטל באספקת העורות, הוא מקיים
קרטל עם היצרנים האחרים במחירי הנעלים,
מונע את הורדתם?
הוויכוח טרם ננעל, אולם תשובה עקיפה
ניתנת השבוע: מלחמת המודעות בעתונים
כבר עלתה למפעל הירושלמי. לפי העריכה
זהירה, 7000 ל"י, ליריביו 3000 ל"י. איז
ספק שסכומים אלה ימצאו את דרכם לחישוב
מחירי הנעליים.

דעות

הצעה משווייץ

משך כמה ימים היה אדן גרץ, רבי-החובל
הצעיר (25) והמוקד, מרכז ההתעניינות ב
שלוש יבשות. כל מילה שאמר, כל מעשה
שעשה (או לא עשה) נכנסה ישר לכותרת
הראשית של עשרות עתונים. היה זה אחרי
סבול מהמאבטות עצבים, בפקדו על אניית
אביו א/ק אברהם גרץ (העולם הזה 790),
שלח אולטימטום לראש ממשלת ישראל.
מאז כמעט נעלם אדן גרץ. ידיעה קצרה
סיפרה שעבר להחלמה בשווייץ, ידיעה שניה

שנשא שם אשה. החודש הגיע ממנו ארצה
סימן-חיים נוסף, בצורת חוברת בת 31 עמוד,
שכתבה בשווייץ מפורטת. כמנהגו מאז, לא ניסה
ריקה. השם: א"כה.

"תו הבגירה". אדן, הכותב שירים
בשתי שפות, החליט הפעם להגיש לעם תוכ
נית פוליטית מפורטת. כמנהגו מאז, לא ניסה
להסתיר את דעותיו החריפות.
כתב הוא: "רוח הקואליציה של מקצבי
הנדבות והקרנות המפלגותיות בסוכנות הי
הודית, כשהיא מקושטת בחותמת פקיד הי
מנוט לשעבר — טיפוסי "עבד כי ימלוך",
איננה מסוגלת לבטא ואיננה מבטאת את
רוח הגליל המערבי או הגנג הדרומי... חוסר
יכולתו של השלטון הקיים להשתחרר לח
לוטין (מן החוקים של) השיטה האוטוריט
הפלשתיאנית... הנה תעודת עניות עלובה,
אות כשלון חרוץ, תו הבגידה באלה שבדמם
נכבשה הארץ."

האסון היסודי הוא, לדעת אדן, כי מנהיגי
המפלגות לא נתנו למדינה חוקה הקובעת
גבול למנגנון הממשלה. מחוסר חוקה
הממשלה לעשות כאות נפשה, אינה חייבת
להתחשב כלל בדעת האזרחים ובזכויותיהם.
נוצרה מעין דיקטטורה של עסקני מפלגות.

שבטי ישראל. כדי לתקן את המעו
מציע אדן גרץ בחוברתו נוסח מלא של
חוקה, הכולל 63 סעיפים, הלקוחים מחוקת
עמים שונים, בעיקר מן החוקה האמריקאית
והשווייצרית. הסעיפים העיקריים:

- חלוקת הארץ לשבטים, בדומה ל
שבטי ישראל הדומים, שיהיו מחוזות עצמ
איים, כמו הקאנטונים בשווייץ.
- חלוקת הרשות המחוקקת לשתי בתים
(הכנסת הגדולה והכנסת הקטנה), כמו
באמריקה.

- בחירת חברי הכנסת באופן אזורי,
כך שכל חבר יהיה אחראי במישרין בפני
בוחריו.

- הכרעה ישירה של האזרחים בכל
שאלה לאומית חשובה עלידי משאלי-עם.
כמעט לכל אחת מן הצעות האלה היה
אדן גרץ מוצא, מן הסתם, תומכים רבים
בארץ. אולם היה זה מיוחד לו שלא רצה
להכיר בעובדה פשוטה: כדי להגשימן היה
צורך במהפכה בישראל.

דת

צדק לישו

לפחות 60 מיליון שנות חייו הקדיש שמואל
משה לוי, שחור השיער וחרירי המבט, בעיקר
למלחמה על הצדק. עוד בגיל 12 אירגן מלח
מה ציבורית נגד הגבאי באנטאליה שבתיורי
כיה, אשר עשק את אנשי עדתו.

לפני 14 שנה השיגה מלחמתו לצדק שיא
נוסף, כאשר הפגין לבדו, לבוש שק, לפני
הפרלמנט הבריטי, בדרישה לפתוח את ש
רי ארץ ישראל ליהודים, פליטי אירופה.

הגבאי מאנטאליד מת מזמן, שערי ארץ
ישראל כבר נפתחו לרווחה, אך העוול עודנו
שורר ברמה. לוי אינו נכנע. בהתלהבות נער
רים הוא מדבר על התורה, מקור הטוב האר
שר לאדם, גם בימינו ידוע בבתי הקפה התל
אביבים בכרמליה, הקוראים למין האנושי ל
התרחק מאמונת-שוא, אותם הוא מחלק לכל
דורש ולאדורש.

"העולם הנורא הזה". בשבוע שע
בר העיד לוי בבית משפט השלום בתל-אביב
נגד נפתלי דרייזר ומנחם הלוייך, אשר
היכוחו וזרקתו החוצה מבית-הכנסת הקטן
ברחוב מרכז בעלי מלאכה, בשעת קריאת ה
תורה בשבת. הפעם חילק לוי כרזים על
נושא חדש: הוא דרש להביא את ישו מג
צרת בפני משפט לאומי, לטהר אותו מאש
מתו כבוד ביהדות. אם יימצא זכאי, יש
להסיר מעליו גן הגרים, לראות בו אחד
מנביאי ישראל. התפללי בית הכנסת, בשכ
לם המוגבל, לא ירדו לעומק העניין, צעקי:
"לורד החוצה את המיסיונר!"

"זוהי אפי זקן, אך עדין, כחי במותני",
אמר לוי בהגיפו אנרוף משנגי. "אבל לא
השבתי להם כגמולם. כבוד הוא לי להיות
מוכה על מזבח האמת!"

הוא הוסיף באנחה: "אני מבין את דן

* מיד עם הקמת המדינה הוכנה טיוטה
של חוקה. אולם דוד בן-גוריון החליט לבטל
את הדיון בה. מחשש פן כל דיון בחוקה
יגרום להתנשנות בלתי פסוקית בין הדתיים
והאנטי-דתיים.

גוריון, מדוע הוא הולך לנגב. הוא אינו יכול לסבול יותר את העולם הנורא הזה. הלוחאי ויכולתי לעשות כמוהו."

דרכי אדם לאיש לא איכפת

אסתר מרקס, טלפוניסטית במשרד מושל מחוז תל-אביב, היתה כבר מוכנה לצאת מ"המשרד, בתום יום העבודה, שעה שנפתחה הדלת וצעיר כבן 20, נמוך קומה, לבוש מדי צבא מקומיים ומלוכלכים, נכנס, ביקש בקול רפה ומבטא לא-ברור ראיון עם המר של. כשאמרה לו אסתר שהמושל יצא כבר, התפרץ הצעיר, צעק בקול נחר: "יומיים לא אכלתי, שבוע אני ישן ברחוב. אינני יכול להמשיך יותר."

לפי בקשתה, נשלח הנער לקבוצת יבנה, חזר משם כעבור ימים מספר. לא רוצים אותי שם. בבית השיטה היתה תוצאה דומה. הכנסת האורחים העירונית, מוסד המיועד לחסרי-בית, הסכימה לאכסן אותו רק משך עשרה לילות בחודש: מספר הזקוקים למרס גדול מכדי לאפשר לכל אחד ללון שם כל לילה. את שאר הלילות מבלה סלומון ברחובות, באוטובוסים, בננים.

כמו כלב חוצות! סלומון סלומון בא ארצה מהורו עם עליית-הנוער לפני כחמש שנים. בכפר הנוער, בו למד ועבד, היה תמיד מבודד, לא יכול להסתדר בין ילדי דים בריאים וחזקים. כשהתגייס לצבא, נתגלה מחלת הביולרציה, שקינה בו, והוא שוחרר כעבור חודשים מסוכות בריאות. מאז התחילו גילגוליו. עליית הנוער קבעה שאין הוא בטיפולה, בשל גילו הגבוה, של זה אותו לסוכנות היהודית. הסוכנות הציעה לו מקום בצריף במעברת גיליס, אך התברר, בבואו לשם, שהמקום תפוס. הוא חזר לתל-אביב, ניסה לעבוד בעבודה שחורה, אך לא החזיק מעמד: הוא היה חלש מדי. אז באו הרעב וחוסר-הישע.

אמרה אסתר מרקס: "מביאים עולים ארצה ואחר כך זורקים אותם לגורלם. סלומון זקוק לטיפול רפואי ולסעד באופן דחוף. כל אחד שולח אותו לשני: לאיש לא איכפת אם ימות כמו כלב בחוצות."

עיתונות

האמת, כל האמת, רק האמת

בצהרי שבת, כשכל שוטר הגון נמנע, זעק הטלפון מסדום: שני יהודים נמצאו הרר גים. חוקרי המשטרה של המטה הארצי הפליטו קללה, קפצו על המכונית, לקחו עמם צלם, גשמים, רוסמי מקרי-פסע וכריכים, להרו כמסורפים לסדום, שברו את מכוניתם ליה בארשבע, המשיכו במכונית שניה. אולם עוד לפני שהספיקו לבדוק את גור פותיהם של האחים יואל וחיים וסקל מרחור בות, מנקי בורות-שומכין, האחת צפה כי תוך המיכל של מכוניתם, השניה שלושה מטר ממנה, ידע גורם אחד ורחוק את פי

עד חלק האליה אברהם באולט מואפל, דומה קודרת

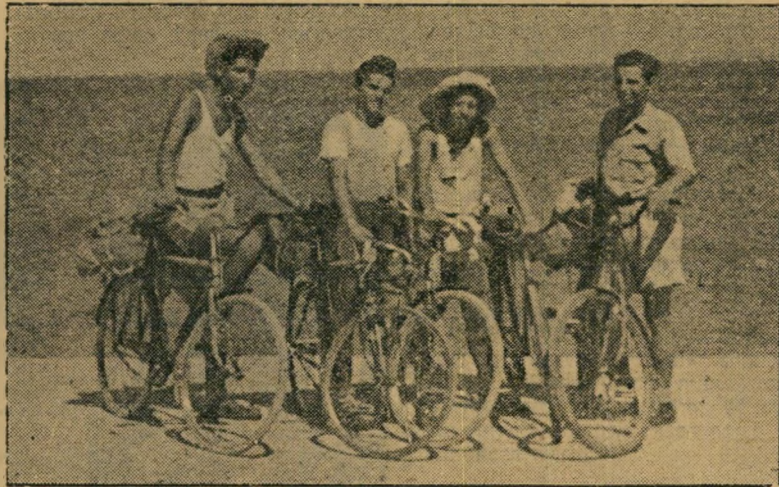
תרון התעלומה. היו אלה כתבי מרבית הע' תונים, שישבו בחדרי המערכות בתל-אביב, ידעו בדיוק מה קרה: השנים נרצחו, עלי ייו מסתננים. הדור הגדול לעשות, קבע כי השנים, נהרגו בדקירות סכינים או מכשירי רים חדים אחרים, וכי ליד אחת הגחיות נמצא טוריה מגואלת בדם."

כאשר לא התגלו, העקבות המובילים מע' בר לגבול, הצהירה המשטרה כי "אין יד מסתננים בדבר". אך אותם העתונאים, הרגו לים לפרוט על מיתריהם של סנטימנטים לארניים, יותר מאשר לחקור עובדות, הוסיפו לחפש את האשם האמיתי: פועל ערבי בשם עלי, אותו העסיקו השנים משך 8 שנים, פיטרוהו לפני זמן מה, אחרי ש"השלטונות...

עניים מאוד ולא ראו סרט משך שנים. כשהודלקו האורות, החליפו ביניהם הערות אחדות בקול נמוך, חזרו שנית לדממתם הקודרת.

אבא הוא אבא

במזנון בית המשפט המחוזי בתל-אביב, שהמה מעורכי-דין עטופי גלימות שחורות. עתונאים טעונים פנקסים ומצלמות, ישבה נערה רזה, שחורת שער, חיוורת פנים וג' דולת עיניים. שושנה מרחבי חיכתה להפיסקה, כדי להתראות עם בעלה, יעקב, הצעיר והשחרחר (23), שמסר אותה שעה את עזו' חו. יעקב נאשם ברצח יוסף מרחבי, הודה באשמה, אך עמד על כך שהאיש אשר הר' גו הוא אביו, אחריו חיפש כל ימי חייו.

קבוצת המטיילים ואומניהם

בשעור היסטוריה, משלוח תפקאות

כאשר בא עורך-דינו הצעיר, מסולסל-השער, צבי טוב, לראותו בתל-אביב בתל-מנה, התקשף האסיר: "אתן לך יפוי-כח רק בתנאי אחד — יהיה עליך להוכיח בבית המשפט שההרוג הוא אביו!" טוב ניסה לצנן את התלהבותו הקודחת של מרשו: רצח אדם סתם לא יהיה פשע כה חמור כרצח אב. אולם מרחבי עמד על שלו: "חייתי כדי למצוא את אביו, סבלתי לשם כך אני מוכן גם למות!"

עניים עצומות. בקול קצוב ונמוך סיי פו יעקב את תולדות חייו. כאילו לא ראה את האולם המלא והגדוש, דיבר אל עצמו, נעץ את מבטו בחלל. עיניו היו עצומות למחצה, אצבעותיו הארוכות מרטו בעצי בנות בשפמו השחור. השופטים רשמו כי קפדנות כל מילה שנפלטת מפיו, עצרוהו מדי פעם בפעם, כשמהיר מדי. היה עליהם לפתור בעייה חמורה: לפנייהם עמד צעיר שעל כתפיו רבץ חוב כבד מנושא.

האולם עצר את נשמחתו. על הספסל יש' בו אלמנתו של ההרוג, רונה, לבושה כולה בשחור, שתי בנותיו, רות ואביבה, ואחיו. **הזמן נעצר.** צבי טוב צעד לאיטו מן ספסל אל השולחן, שאל מפעם לפעם שאלות שצנינו את אבני-הדרך העיקריות של הסיפור, התובע, גבה-הקומה והתמיר, אלכסנדר טל, גם הוא צעיר, ישב על הספסל ממול, רשם את הערותיו. לא נשאר לו כמעט כל הפ' קיד — מרחבי עצמו עשה את מלאכתו, סיפר את סיפורו עד לפרטים הקטנים ביותר, כאילו עמד בחקירת שתי-עורב, מן הרגע הראשון בו שמע את אביו קורא לו "ממור", עד לרגע שלחץ על ההדק.

הזמן כאילו נעצר בשעה 8.30. אולם המ' חוגים הראו 12.00 שעה שהשופטים הובילו את מרחבי אל הפרוזדור. נערה רזה, ארו' כת שער וגדולת עיניים חיכתה לו שם.

נוער

בלי קאדילק

המורה במחלקה השמינית של בית-ספר חינוך ערב של הנוער העובד המשיך להרצות בקול חדוגני על ההיסטוריה של הבית השני. בין התלמידים, היתה ניכרת התעוררת בלתי רגילה. אך היא לא היתה מכונת דחוק לד' בריו של המורה. בספסלים האחוריים התחולל משלוח פתקות מזוהר, שתכנן הקציר והמ' רומז היה בערך כזה:

• אברהם מיכרובסקי נעדר מן התמונה, משום שצילס אותה, השאיר את אופניו בידי חבריו.

"לא יהיה לכם דם?" "יהיה לנו ועוד איך! רוצה להתערב?" "מתערבים!"

השעור הסתיים במספר מצומצם של ידי-עות היסטוריות ובמספר גדול של התערב' ביות. כולן נסבו על דבר אחד: האם יצ' ליחו החמישה, אברהם מיכרובסקי, אפרים ויגטר, משה אסון, אברהם סעד ויצחק יוספי, לבצע את תכניתם הנועות: טיול על פני כל הארץ באופניים.

כתם על המצפון. הרעיון שנולד כי שיעור ההיסטוריה לא נשאר זמן רב בחיתו' ליו: משך זמן קצר הותקנו כלי הרכב בביסדות הדרושה, נאספו הלירות ההכרחיות. בבוקר השכם יצאה החבורה לדרכה, הת' גלגלה עד הערב, אחרי מספר רב של חניות וביקורים אצל חברים וקרובים, לקרית מוצ' קין. למחרת, אחרי נסיעה לנהריה וחזרה, עשתה החבורה מעשה שלא יעשה, הרובץ ככתם על מצפונה: בגלל אוהרתו של "מומ' חה", שטען שאין לעבור את הדרך מעכו לצפת באופניים, העמיסו את אופניהם על אוטובוס, נסעו בו עד צפת. היה זה הקטע היחיד 557.5 הקילומטר של הטיול, אותו לא גמאו בגלגלי האופניים, שהגיעו, בהמשך הדרך, עד למטולה, לרוב קיבוצי הגליל ה' מערבי לעמק הירדן, לעמק יזרעאל וממנו חזרה לתל-אביב.

הקשיים העיקריים בהם נתקלו: התפוצצות פנימיות, שתוקנו בדרכים על המקום ויחס לא אוהד מצד כמה קיבוצים, בהם ביקרו. היתה זאת החיאתה של מסורת שהיתה מקובלת בנוער הצעיר, כימים בהם סרם נראה לו כהכרחי לבצע כל טיול, בקאדילק, לפחות, ובכל חג נראו קבוצות רוכבים נעות בכבישים לים המלח, חברון או לפחות ל' חולדה. החמישה זכו בכל ההתערבויות, זכו עם זאת בהרגשה המרגינה, שדם, לא מים זורם בשירי רגליהם.

הווי

קידוחי המלך שלמה

בסדום התחילה קבוצה של חברות בקי' ווח נפט, במקום אותו קבעו 4 ארכיאולוגים.

קולקטיביות רעיונית

בנצרת החליט שבט בדואי שלם, ערב א' שיבלי, להתנצר, פנה בעניין זה לאסימיר ברומא מקוה לזכות בצורה זו בהגנה בינ' לאומית.

הגנה ארחיבית

בירושלים הודיע אדם דוחר שהביא לו צו התייצבות לעתודות, שהוא נפטר, קיבל כע' בור ומן-מה מכתב ממפקד יחידתו המביע השתתפות בצער המשפחה.

2 לבבות ויצ חדרים

בתל-אביב ניסה בעל-בית לשכנע את ידי' רן, נגדו הגיש צו פינוי, לעזוב את אשתו, לשאת אשה אחרת, בעלת זירה מרווחת בת שלושה חדרים.

ניתוח ראשון

בבית-השיטה נחנכה המרפאה על-ידי ניי תות פתיל, עשוי מאגד תחבושת, בעזרת מספרים חירורגיים.

אופו'סוגסטיה

בדרך מירושלים לתל-אביב עצר שוטר אוטו, בטענה שהנהג הפעיל את הרדיו בש' עת הנסיעה, בניגוד לחוק, שוכנע בסעותו אחרי שהנהג ביקש ממנו לגעת באנטנה, ל' היווכח שאיננה חמה.

אחת אחת

ביפו נעצר על-ידי המשטרה צעיר שהת' קיף בקולנוע צעיר אחר, בטענה שהלה התנ' שק עם נערותו משך כל הסרט, הפריע לו ליהנות מהנשיקות על הבד.

הגברת היצור

במשמר הנגב נקבע הסדר, לפיו מתגל' קים ליד ראי המקלחת, היחיד כמשק, שלו' שה אנשים בני גובה שונה בבת אחת.

כושר קרבי

ביפו השתולל בלישכת הגיוס צעיר, אשר פקידו הלישכה סרבו לגייסו לצבא בגלל גילו הצעיר.

כתב האשמה

בתל-אביב ביקש שוטר, שלא ידע לכתוב, מנהג שימלא עבורו את טופס התלונה על חזירה במקום אסור, איים על הנהג, כשהלה סירב, לתבוע אותו לדין גם עבור התחצ' פות אל שוטר בשעת מילוי תפקידו.

פיליפינים

זהירות: בוחרים

ביום השלישי השבוע ידעו ההורים מבין 20 מיליון תושבי האיים הפיליפינים כי כדאי להם להישאר בבית. היה זה יום בחי" רות. ביום הבחירות האחרון, לפני ארבע שנים, נהרגו למעלה ממאה איש. השבוע היו כל הסיכויים כי מספר הה" רוגים יעלה על מספר מבוטל זה. כי לא זה בלבד שקם מתחרה רציני לנשיא הנוכחי, אלא שמתחרה זה אף הכריז שאם ייבחר יהיה מעשהו הראשון לאסור אותה.

אנטי חוק. מגסיסי הוא כמעט גיבור לאומי. הוא עמד בראש פרטיזנים בימי ה" כיבוש היפאני, כשרוב שאר העסקנים ישבו באמריקה, או שיחתו פעולה עם הכובש.

אם ימשך קו זה, הרי ביום בהיר אחד יסלק העם את הגנרל איזונהואר, וימליך במ" קומו מליונר. המליונר לא יאמין באילי ה" הון, ימסור את השלטון לפוליטיקאים מק" צועים. אלה יהיו, סוף סוף, מומחים ל" פוליטיקה, יתקנו את שגיאות החובבים.

מוות מהיר יותר. בדיחה זו של ביל מולדין, הקאריקטוריסט האמריקאי הנודע, מסבירה במידה רבה את אשר קרה בשבוע האחרון בארצות הברית. בשתי מדינות, וב" עיר הגדולה בעולם, הנחיל העם מפלה מר" חצת לגנרל ולשריו המליונרים. היה זה בדיוק 11 חודש אחרי שאותו העם הכניס את אותו הגנרל לבית הכלב על גבי גלים סוערים של התלהבות המונית.

מה קרה? איך הבטיח שלום בקוריאה, והוא השיג את השלום. אולם הילדים הטובים לא חזרו הביתה, לחיק אבא. הפלא הגדול,

מועמד ראמון מגסיסי

גם הוק, גם יפאנים

אחרי שארצות הברית הורידו את דגלן מן התורן ב-1946 ונתנו עצמאות ל-7000 האיים של המדינה, הפך מנהיג לאומי, נתמנה לבסוף על ידי הנשיא אלפידיו קורינו לשר" הבטחון.

בתפקיד זה הוטל עליו לחסל את הסכנה החמורה שאיימה על ממשלתו — צבא ה" פרטיזנים הקומוניסטיים, שקרא לעצמו "הוק" באלאהאפ", או, בקיצור, "הוק". מגסיסי הצליח מאד בתפקיד זה. הוא הצליח עד כדי כך שהוא עורר את תשומת לבם של האמריקאים.

סירחון גדול מדי. אותה שעה היו האמריקאים זקוקים לאיש חזק והגון. כי הנשיא קורינו העלה סירחון יותר מן המ" קובל אפילו באסיה המזרחית.

מעטות המדינות בעולם אשר בהן כה גלויה השחיתות לעין כמו במדינות האיים. אחיו של הנשיא הציע לא פעם שוחד של חצי מליון דולאר לשר" הבטחון, בתנאי ש" שחרר פושעים עשירים. לשיא הגיע הסירחון כשנשאל לא מכבר סקיד פאמני פרלמנט של ארצו מדוע נתן לרמאי יהודי-אמריקאי בשם טד לוין לפתוח אולמות-משחקים ב" יפאן. תשובת הפקיד: נשיא הפיליפינים הבטיח לו לשחרר את פושעי המלחמה ה" פאניים האסורים במדינתו, אם יתן לאותו יהודי להרוויח כסף ביפאן. היהודי היה שר" תפו של הנשיא.

שחיתות הנשיא ותמיכת האמריקאים היו מספיקים להבטיח נצחון לשר" הבטחון המ" שוחרר. דעת המומחים: מגסיסי ינצח נצחון מכריע, אם לא ייעצר על ידי כדור של רוצח או על ידי בחירות מזויפות. שני הדברים היו אפשריים בהחלט.

ארצות הברית

מישחק הגנרל

הארי טרומן היה פוליטיקאי מקצועי. לכן לא האמין בפוליטיקאים, מטר את השלטון לגנרלים. גנרל מרשל, גנרל איזונהואר וחבר" ריהם תפסו מקום מכריע בממשלתו. ביום בהיר אחד סילק העם את טרומן, המליך במקומו את הגנרל איזונהואר. הגנרל לא האמין בגנרלים, ומסר את השלטון ל" מליונרים. מנהלי ההון הגדול תפסו מקום מכריע בממשלתו.

הסיבה העיקרית: בהיותם חלק משטח השלטון של ארצות הברית היו הפיליפינים משוחררים ממס, תוצרתם הזולה התחרה עם התוצרת האמריקאית.

מצרים

זוהי האומללה

בצעירותה היתה זינג אל-חוקיל יפהפיה מושלמת, לפי כל כללי היופי הערבי: שמנה, לבנת-עור, בעלת עיניים שחורות וע" מוקות. היא גם היתה פיקחת. בחוג משפחה קראו לה זנובה ואילו בפי חבריה האינטי" מיים היתה זוהי.

לפני 20 שנה זכתה זוהי לכבוד גדול: מוסטפא אל-נחאס, ראש הממשלה שהיה אז בן 57, נשא אותה לאשה. תחילה לא הצ" טיינה במיוחד, הסתפקה בעריכת גשפים צנועים לחברי בעלה, אך לא זמן רב נשארה אשת איש צנועה.

אל-נחאס היה איש עני, תופעה יוצאת" דופן במרחב: מדינאי ישר וכנה. זוהי הר" אתה לו כמה מגוון שלראש הממשלה לא יהיה לפחות ארמון אחד הגון לקבלת אור" חים. הבעל הזקן נכנע. אחר כך הבין כי לאדם שיש ארמון ואדמות, חייבת גם להיות הכנסה צדדית. נוסף למשכורת הזעומה של ראש ממשלה. כדי להקל על בעלה נטלה זוהי את כל הנהלת העסקים על עצמה.

תוך שנים אחדות היתה זינג אל-נחאס אחת הנשים העשירות והמפורסמות ביותר במצרים. כל דבר שמצא חן בעיניה, לקחה אותו מבלי להרהר אחרי חוקי האתיקה וה" מוסר החברת.

היופי נעלם. בין היתר, מצא חן בעיניה עסקן צעיר במפלגת בעלה. פואד סראג אל- דין אף הוא נחשב לכליל היופי: גבוה, שחרחר, מוצק, בעל נקודות-חן על הלחי ושן מזהבית. הוא הפך מאהבה המוכר של זוהי לסרת-הילדים.

אנגליות במרחב מעיקה בעייה בלתי-נעימה: איך להודיע לשליטי ערב כי בקרוב עלולות הכנסותיהם להיפגע באופן רציני?

העניין התחיל עם סילוקו של מוחמד מוס" אדק מראשות הממשלה באיראן. עתה לא נשאר, למעשה, ספק כי הנפט האיראני יורום שוב לשחקי העולם, ויריד את הד" רישה לנפט ערבי. השליטים הערביים, שה" רגלו להכנסות גדולות והולכות מחברות ה" נפט, עלולים לא לראות את העניין בעין יפה.

איוורור חשמלי במדבר. בראש וראשונה ישנו עבד אל-עזיז אל-סעוד. הוא הבעייה הגדולה ביותר של חברת הנפט ה" ערבית-אמריקאית, גדולת יצרני הנפט ב" מרחב. מאז סגירת שדות הנפט האיראניים עלתה תפוקת השדות הסעודיים מחצי מיליון חבית ליום ל-826 אלף חבית. הכנסותיו של אל-סעוד מכל העסק: 200 מיליון דולר ב" שנה האחרונה.

הכסף הוצא עלידי המלך כרצונו. כל אחד מעשרות בניו הקים לעצמו ארמון מ" פואר, מאוורר חשמלי. ריאה, הבינה ה" מדברית, הומה ממכוניות אמריקאיות מפור" ארות; בקברטים ובבתי המלון המפוארים ביותר של אירופה ואמריקה נחשבים בני המלך לבני בית.

בתנאים אלה, מצא אבן סעוד כי ההכנסות אינן מספיקות. הוא הטיל על חברת הנפט להניח מסילת ברזל מריאד עד למיפרץ ביוהר פרסי, כמתנה לממשלתו. לאחרונה דרש מהחברה להגדיל את תשלומה עבור שימוש במסילת.

יותר מפופטי-פיפטי. מצב דומה

נאשמת זינג אל-נחאס

גם זוהי, גם זנובה

קיים גם בקהיט. האמיר שייך סיר אחמד ג'בר אל סבאח מקבל 150 מיליון דולאר לשנה — ההכנסה הפרטית הגדולה ביותר בעולם. גם הוא עלול להפגע מקיצוץ זרם הזהב.

אנשי הנפט מקחים שהיצור באיראן יהיה נמוך בהרבה מכפי שהיה כאשר הופסק ב" 1950. אולם הם יודעים כי גם זה לא יספור אותם מן הצורך להקטין את תפוקתם. ה" מדאיג אותם במיוחד הוא שהשליטים עלולים להתעקש ולתבוע את התשלום במלואו. אם החברות יפיקו פחות — ישלמו אחוז יותר גבוה על מה שהן מפיקות.

הסדר הפיפטי-פיפטי, שנחשב בזמנו כ" סוף פרק החיכוחים המסחריים נראה עתה כשלב אחד בלבד בדרישות הערבים. "כי יודע?" שואלים אנשי הנפט. "אולי בעוד עשר שנים יבוא מצב שהערבים יואילו ב" רוב חסדם להעניק לנו 10% מהרווחים של הנפט שאנו נפיק בשבילם על חשבוננו."

מותו של איבן-סעוד, השבוע, הפיח תק" וזה בלב אילי הנפט, המקחים כי דרישות יורשיו תהיינה צנועות יותר.

* שנחתה לראשונה ב" החברה האמרי" קאית לבין איבן סעוד, לפיו שולמו למלך 50% מרווחי החברה. הסדר זה עתה קיים עם כל המדינות במרחב.

ערב

רוצים עוד כסף

על מנהלי חברות הנפט האמריקאיות וה"

המתיר מכירת משקאות חריפים במחנות,

אמנם כל טוב - אבל אין כסף

נשיא-אוניברסיטה מוזר

„מדינה המקיימת חיינים.
חייבת לדאוג לסטודנטים“

לעומת מחסור כוח-אדם זה קיים בזכו בכוח-אדם מסוג אחר. אמר אחד הפרופסורים בראויה את הסטטיסטיקה של חלוקת הסטודנטים בעקלות (משפטים) — 746, חקלאות בארץ המשועת למומחים חקלאים — 130 : „(באוניברסיטה) יותר מדי סטודנטים שאינם יודעים לאן הם באים, וכאשר הם באים — אינם יודעים מה שהם עושים, ואחר שהם עושים — אינם יודעים לאן הם הולכים.“

למניעת ביזבוז יקר זה, הנהיגה האוניברסיטה את לימודי התואר הראשון, בהם ניתנת, משך שלוש שנים, השכלה כללית ומקצועית (תוך דילול מתמיד, בעזרת בחינות) לסטודנט. רק אלה שסיימו לימודיהם בהצלחה (בציון טוב) זכאים להמשיך, תוך הדרכה והשגחה אקדמית קפדנית, בלימודי התואר הגבוה (מוסמך למדעים), שבעליו הם שכבת החוקרים והמלומדים הצעירים, עליה גאות האוניברסיטה.

המכנה המשותף: כסף

אין הסטודנטים מופרעים במיוחד על-ידי אחד הדברים בהם שונה האוניברסיטה מאחרות — מיעוט הקשר בין הסטודנטים לסגל האקדמי מחוץ לשעות ההוראה. הם מופרעים יותר על-ידי ייחוד אחר : קשייהם הכלכליים המיוחדים. הסטודנט הממוצע, שגילו הוא 23, שכל שני הוא צבר, כל חמישי — עולה חדש, יוצא אחת מ-52 ארצות (בניהן : ניו-זילנד, ברזיל, ואפגניסטן), זקוק לפחות 60 לירות דמי קיום לחודש. לסטודנטים החיילים להתקיים על עמל כפיהם (חובה החלה, כנראה, על כל סטודנט-שני) פתוחות מעט עבודות פקידות, הוראה, הדרכת נוער ועבודה גופנית (שלא דובר על עבודות מיוחדות כמכירת אגרות פיס, ממנה מרווחת סטודנט אחת עד 70 ל"י לשבוע) ומספר זעום של טיפונדיות מחייה מטעם האוניברסיטה העברית (סכום מכסימלי : 400 ל"י לשנה).

אין הסטודנטים באים יותר בתלונה מיוחדת אל האוניברסיטה להתלבות במעט כספים (מתקציבה בן שלושה המליון, מכסה הממשלה שליש אחד בלבד, בהשואה לממשלה הבריטית, למשל, המכסה שלוש רבעים מתקציבי האוניברסיטות הבריטיות), אלא תובעים הבטחת סטיפנדיות-מחיה מהממשלה, שהרכיבה רק בראשית שנות-הלימודים הזאת וועדות המטפלות בבקשות השונות של הסטודנטים, על-מנת להבטיח נכיסתו של גרעין אנשי מדע, הוראה ופקידות גבוהה למדינה.

כדי להבטיח זכות הלימוד הגבוה לכל צעיר מוכשר, בלא להתחשב במצבו הכלכלי, יש צורך בלפחות 1000—800 סטיפנדיות-מחיה. מכיוון שהממשלה הסתפקה בעזרה להקמת שיכון ומסעדת סטודנטים, החלו בפניות לגופים ציבוריים, התוצאה הראשונה : חמש סטיפנדיות מטעם עיריית ירושלים, שלוש (מבטחות) מהסגירות המורים.

כתב נבואה השני של האוניברסיטה, זליג ברודצקי (שחי על סטיפנדיות צירוניות וממשלתיות באנגליה מגיל 12 עד 23) : „שש המדינה מקיימת את חייליה, כן היא צריכה לקיים את סטודנטיה. כי היא זקוקה להם.“ פתרון בעיה זאת, הקמה מהירה של קריית האוניברסיטה והעלאת גוספת של רמתה האקדמית הן שלוש משימות-היסוד, בעלות המשכה המשותף כסף, אותן ישתדל לפתור בנימין זאב מור, משך ששה עשר חודשי כהונתו הנותרים כנשיא (שאינו להאריכם אלא ב-24 חודשים נוספים, לכל היותר).

יציא דופן : יום הסטודנט שהוחז לראשונה באביב 1953. בתגובתו השתתף גם מופת פרופסורים כשהם חובשים כובע סטודנטיים עשירי קרטון חום. חסידותו של מדעי הרוח בחזו בצבע אדום, טבע וחקלאות — ירוק, רפואה — כחול ומשפטים — צהוב.

את ברת-שלום (אחר כך : איחוד). נשיאותו נפסקה עם מותו בגיל 71, באוקטובר 1948.

נשיאותו של הנשיא השני נפסקה בצורה יותר מקורית : אחר שבעל הדרכון הבריטי (אך יליד רוסיה) פרופסור זליג ברודצקי, 65, מנהיג ציוני ופרופסור למטמטיקה שימושית, שהצטיין במחקרים שביצע לחיל האוויר המלכותי, שימש נשיא משך קרוב לשנתיים, התפטר במכתב חריף ביותר, בן 2500 מלים, שתמציתו : האשמת עוורו בחתירה תחת מעמדו.

אם כי מור נטל לידיו סמכויות יותר גדולות (גם בתוקף היותו, נוסף לנשיא, רקטור) מאשר ברודצקי תבע, אין להניח כי מישוה ינסה לחתור תחתיו. יליד רוסיה, שגדל בחצי-האי קרים (בו כתב טרגדיה רוסית שגיבורה היה יהודה המכבי), השתלט באוניברסיטות גרמניות בתרבות המזרח הקדום ועל ארצה בגיל 23 ישר לחפירות ארכיאולוגיות ולהוראה בארץ-ישראל, סגל לעצמו יכולת-עבודה רבה, כושר אירגון למעשה מבינוני וידידות אשית הדוקה עם חשבי הפקידים והמרצים באוניברסיטה.

כמו קיבל לידיו את מושכות האוניברסיטה החל בסדר יום הפותח בשבע ושלושים בבוקר, מסתיים לעתים קרובות רק בחצות הלילה. סובלת מכך בעיקר משפחתו המורכבת מאשתו דינה, אחות נשיא המדינה יצחק בן-צבי, שעבדה בבנק עד הבחר בעלה לתפקיד נשיא (במשכורת הגובלת ב-300 ל"י לחודש) ובגו היתיד אורי (חורו עם דור), סטודנט האוניברסיטה בן 20, שהתפרסם בארגון קבוצת-סגל בשם „החורו עם נכד“, שסיסמתה היתה „איחוד העם מול פיצול תרבותי ולאומי“. בטאונה — ארבעה עמודי סטנטי נשיא השם המלהט, אש, וראשה — אורי מור שבחר לעצמו תואר של נגיד ושם חוש ומתחרו : איריאל נגל.

קודם - דברים. אחר - כסף.

הדבר הכמעט יחיד לו מתפנה מור כיום, הוא האוניברסיטה העברית שבעייתת העיקרית כרגע היא המחסור בכספים, שישמשו מנוף להרמת רמתה האקדמית של האוניברסיטה (על ידי משיכת מורים מחוץ לארץ וקבלת אנשי מדע וי-אלים במשכורת מתאימה), יאפשרו את פיתוחה ויקלו את גורל הסטודנטים וכמובן את ביצוע תוכנית-הענק לבניין קריית האוניברסיטה במרכז ירושלים, במקום הר הצופים המנותק (מחיר משוער של קריית האוניברסיטה : 12 מליון דולר, 12 מליון לירות).

מור, שאפילו עכשיו לא נטש את סיורו בארץ לשם ביקורת על הפירות, או את חמשת השעורים שהוא נותן לתלמידיו באוניברסיטה (אחד מהם : „החברה והכלכלה בימי הבית הראשון ובזמני שיבת ציון“), החל מטפל בכל ענייני האוניברסיטה במירצו השופע, באופטימיות (לעתים מופרזת), כשהוא מכבד להשגחה על כל פרט אישית, מתנדב להצעות עריכתאות, מעריך מעשה (לעדין טיילהבר, סרן צה"ל ואיש הספורט של הסטודנטים, אמר : „קודם תעשו דברים ואחר תדרשו כסף!“), שומר במאד על הפרסטיגיה האישית שלו ושל האוניברסיטה. אם כי הוא מרבה לחייך, הוא עומד על שלו בפקחות יתירה — וגם ברוב מלים. כיוון שהחלט לנצל כל רגע, הנהיג בימיו הראשונים כנשיא שיטה מהירה לקיצוב פגישות : את אורחו היה מושיב בקירוב אליו ואחר דקות מספר של שיחה היה מציץ עליו בעיניו הירוקות-חומות דרך משקפי הקרן השחורות שלו קם לקראתו, טופח על כתפו, מפטיר „כל טוב !“, שהוא אחד מבטוייו המקובלים בצרף לעתים „הכל יסתדר !“ הלא-יפחות שכח אצלו, ומלווה את אורחו לדלת.

בין 450. לא הגרועה

מור זוכר היטב את שאמר ראש המכון ללימודים גבוהים באוניברסיטה פרינסטון במפורסמת : „השם ירושלים ידוע בעולם. או שתהיה שם אוניברסיטה מדרגה ראשונה או מוטב שגמרי לא תהיה.“ ואם כי האוניברסיטה העברית עדיין אינה אחת המשובחות ב-450 אוניברסיטות העולם הרי אינה מן הגרועות שבהן : הסגל האקדמי 455 האיש, כולל מלבד עוזרים מדעיים, מדריכים ומורים, 161 פרופסורים ומרצים (ובין הפרופסורים רק פרופסורית אחת — פרופסור לבוטניקה) סגנה רייס, ורק פרופסור-צבר אחד — פרופסור (למטמטיקה) אריה דבורצקי הצעיר, 35, רב בניהם מספר אנשי המדע בעלי שם עולם כפרופסור (למקרא) יחזקאל קאופמן (תולדות האמונה הישראלית), פרופסור (למדעי המזרח) ליאור אריה מאיר (פרופסור-אורח קבוע כמעט באוקספורד, המרצה על אמנות וארכיאולוגיה של המרחב), פרופסור (להיסטוריה) ריכרד קובר, שמתאמר על תולדות הכתר הבריטי שודר בפירוט מלא ביום ההכתרה על-ידי שרות השודר הבריטי, פרופסור (למשפט אזרחי) גיליו טדסקי, פרופסור (לפריזולוגיה) שאול אדלר.

האוניברסיטה לא הסתפקה באיכות, דאגה גם לכמות. בניגוד לשבעה המדעים (דקדוק, תורת ההגיון, דיאלקטיקה, שבון, אסטרונומיה, גיאומטריה ומוסיקה) שלומדו באוניברסיטת סיסתו הראשונת שקמו לפני 800 שנה, מכישה האוניברסיטה העברית לשוחרי המדע בשני פולטות (רוח, חקלאות, רפואה, משפטים וחברה) כתשעים מקצועות לבחירה (ביניהם : מצרית, רוסית, מדע הקרקע, מחלות עור ומין).

בתוכנית הקמת פקולטה שבעית — לאמנות ומחלקה לרפואה וטרינרית, לא רק המחסור בכספים הוא המפריע למימוש התכנית, כי אם גם המחסור בכוח-אדם, אחת הסיבות העיקריות שבגללה אין ראשי האוניברסיטה תולים אמונה רבה בהצלחת אוניברסיטה תל-אביבית, לכשתקום.

יחד עם 2850 הסטודנטים שנתכנסו השבוע בשלושים בני-ינים מפורזים לכל רוחב ירושלים, המשכנים את האוניברסיטה העברית, החל גם גבר שחוח קומה, בעד שער מקריה ומכסיו את השנה האקדמית העשרים ותשע של אוניברסיטת ירושלים. היה זה פרופסור בנימין זאב מור, 46, נשיא השלישי של האוניברסיטה העברית.

כשנועד לפני שמונה חודשים תבר-הנאמנים של האוניברסיטה, קבוצת אישים ישראליים ובינלאומיים המהווים את סמכותה העליונה של האוניברסיטה לבחור בנשיא, לא היה ברור כלל מי יזכה בעמדה הרמה. יושב ראש חבר הנאמנים, איש המעשה ד"ר גורג' וייו, תעשיין גייר אמריקאי שעסקיו אינם מפריעים לו לשמש מרצה לסוציולוגיה של אמריקה הלטיות באוניברסיטת קולומביה הניו-יורקית, החליט לגשת לבחירה מבלי שאי-הודאות תפריע לו בהרבה. אחר שנתברר מעוט סיכוייהם של שני נשיאי הרוכנים האמריקאים, ד"ר אבא הלל סילבר, מקרב הרפובליקאים, ומנהיג ציוני אמריקה שהודח מתפקידו, וישראל גולדשטיין, יושבראש הקונגרס היהודי העולמי, ששימש כנשיא הקקל בארצות-הברית ויסד קודם לכן אוניברסיטה יהודית (ברנדיס) בארצות הברית, נמצא כי גם יהודי אמריקאי מפורסם שלישי, הארכיאולוג גרסון (הירדן) גליק, נשיא ההיברו-יניון קולג', אינו בא בחשבון — הוא ביכר להשאר בארצות-הברית, לבקר בישראל לחפירות ארכיאולוגיות בלבד.

בועלים אפודות. גרביים צהובות

באין ברירה ניתח הדרכון הישראלי. שוב הצטמצמה המועמדות בשלושה : בוקבלה לרמטכ"ל מלחמת-העצמאות, רביאלוף יעקב דורי, שטאו קיבל לידיו את הנהלת התכנית, החל זה מורה, שילדו ראשי תבר-הנאמנים את הרמטכ"ל השני של צה"ל, מוכ"ל האוניברסיטה העברית (לארכיאולוגיה, היסטוריה, שפה וספרות ערבית) רביאלוף יגאל ידן, שאל על עצמו גם הנישואים. ידן, שבעת הדברים המוקדמים שרם התפטר איש מה הצבא, ביכר להשאר מפקד הצבא. מלבד זאת נשאל מועמדותו (שנשמרה בסוד) בהתנגדות נמרצת מצד הסגל האקדמי, שלא רצה באיש כה צעיר — אף כי דוד כריגורין עצמו ניהל את פולות הנישואים. בכך הצטמצמה הבחירה לשניים : האחד היה סגן הנשיא האקסקוטיבי של האוניברסיטה זה 18 שנה, יוצא-גרמניה, ד"ר (לכלכלה ומדעי-החברה) דוד וורנר סנטור, שעבר חבר הנהלת האוניברסיטה שנשארה בלא בית ובלא סטודנטים, במאי 1949, חודשים אחר סוף המלחמה. הוא אהב את האוניברסיטה מעל לכל (בשנותיהם אחת משיבות הסטודנטים השכיחות בערב יום חמישי בשבוע, הודיע לנציגי הסטודנטים : „אבל, המלומדים מתחילים מהריי. על האוניברסיטה להיות פתוחה.“)

הבחירה השניה היתה ראש הסנאט (המועצה האקדמית) של האוניברסיטה, הרקטור (מונת לטיני, שפירוש מדין) פרופ' בנימין זאביי, מור, ארכיאולוג, היסטוריון וחוקר הארץ שעד לפני שלוש שנים בלבד שמש כנשיא שכל פרסומו היה בהפירות מוצלחות, ורבות ממצאים בבית שערם (מזרחית לחיפה). בית ירח (על שפת הכינרת) ותל-קיסיה (צפונה מתל-אביב), כשהגיעה השעה להציע מועמד לנשיאות יש להניח כי דוד וורנר סנטור, שביכר להמשיך לנהל את העניינים מאחורי הקלעים, נדדו והציע לנשיאות את מור, שגיסו, יצחק בן-צבי נבחר לנשיא המדינה כמה שבועות קודם לכן.

לגיסו של הנשיא שנבחר לנשיא צורף סגן-נשיא שני (נוסף לסגן האקסקוטיבי סנטור), שהוא אינו איש מדעי הרוח ככזו כי אם דיקן (מונת לטיני) לראשה חקיקתי של פקולטה, שפירושו ראש-עשרה) הפקולטה למדעי-הסבע, פרופסור לפיזיולוגיה צמחים וקצין החטיבה היהודית הלוחמת, ליד צרפת בן 50, מיכאל אבן-ארי, שהתפרסם בהצלחתו בגידול הכלורילה (צמח נושא מזון עשיר ביותר לבעלי-חיים, הדורש מינימום קרקע ומים, שאם גידולו בשדה יצליח כפי שהצליח במעבדה, יחסור מטבע ער זר המוצא כיום על יבוא סיא), באשתו הצעירה, היפהפיה שהביא עמו לפני ארבע שנים ממסע-לימודים והשתלמות בדרום-אמריקה, ובתלבושו יחיו הלא-אקדמיים במיוחד (דוגמה : חליפת ספורט, אפודה אשוכצת ורבי-גונית, גרביים צהובות, נעליים אפורות)

במרגיה רוסית. יהודה המכבי

שני קודמיו של בנימין זאב מור היו יהודה לייב מגנס, בעל דרכון אמריקאי, רב פרומי וד"ר לפילוסופיה, פציפיסט שהתנגד לכניסת ארצות-הברית למלחמה בשנת 1917, יליד סן-פרנציסקו, שהתגורר כנשיא האוניברסיטה העברית (משך 23 שנים מ-1925 עד 1935 תחת התואר „נגיד“, לאחר מכן — נשיא) ליד שער הפרחים שבחומות העיר העתיקה, הטיף להסכם עם הערבים, צידד במדינה דו-לאומית, לשם כך יסד

• שימש כאחד משלושת כוחני הדת בטכס הכתרתו לנשיא של דווייט אייזנהואר.
• עבודתו-הגמר לקבלת תואר המוסמך : הצבא בארץ בתקופת התייך, כתובות ערביות עתיקות בארץ-ישראל.
• יום ששי בשבוע, בעמדות שעות ההוראה.
• השם הפרטי ניתן על ידי תאג הציוני, בעל בית דפוס, לזכר בנימין זאב הרצל, שם המשפחה הוא עברור השם שזילר ונלקח מספר איוב — הוא שם אחד הכוכבים.

מליון מכשירים

תרם את תרומתו להגדרת המצב כתב גרסלס פוסט, שריה ("ש. שריה") שפי רא, המקריה והחייכני: "כי גלי רצה לי הציע את משה שרת כיוורש, ורק שיקול אחד מנע בעדו מלעשות זאת: הוא פחד ששרת יסכים".

סיכום תמציתי יותר למצב הממשלה נתן ח"כ חרות המושקף והמפולפל יוחנן באדר: "המצב הוא מיואש, אך לא רציני". כשהתלוננו סטודנטים לפני באדר על הי פיזור הרב של בניני האוניברסיטה בירושלים, תמה הלה: "שמעתי כבר על פרופסור מפורז, אך לא על אוניברסיטה מפורזת". במוסד מדעי מכובד לא פחות, מכון וייצ' מן למדע, סופר מעשה שאירע, כביכול ל" אחרונה בדיואי ד. סטון, המליונר (מוצרי מותרות) איש בוסטון, המשמש יושב ראש מועצת המנהלים של המכון: אחר שסטון החל בשיווק מכשירי גילוח של כיס, הביעו כמה מעורריו חשש לקוצר ימיו של המכשיר. ניחם אתם סטון: "אין דבר, עד שהקונים יעמדו על כך, אספיק לשוק כמה מיליוני מכשירים".

זמרת מרים תמיר
לציאפלין, אות העוצמה.

תקרית בלתי נעימה ארעה לשרה תח בורה יוסף ספיר, המקדים לבוא לעבודה במשרדו: בשבוע שעבר הגיע למשרד, נוכח להפתעתו ששכח את מפתחות הדלת בבית.

תשע חיות

בעלה של כוכב התיאטרון הקאמרי אורנה (אחותי איילי) פורת, מצא שימוש ביתי להשכלתו המדעית: יוסף פורת, פסיכולוג לפי מקצועו, שיהרר את כל אורחי ביתו מהחובה המעיקה של נעילת נעליים. הסי בה המעשית: מאז רופדו רצפות ביתם הן מרוהס מורחית של הפורתיים, נאלצים כל באי הבית, במרבר פתח תקוה, לחלוץ את נעליהם בהיכנסם אליו.

אחר שהמציג הקודם בביתן האמנים הירר שלמי, הצייר יוסף ("יוסי") שפרן, בעל הבלורית הפרועה העניינים הצוחקות, סיים את תערוכתו בהצלחה רבתי, מכר את רוב מוצגיה, הגיע תורו של הצייר התסאורן ד"ר פאול (להקת העץ) לוי שב השער, שלתערוכתו נשקפת, כנראה, הצלחה שוה. ד"ר לוי לא הסתפק בציוריו הסטגניים, הן ציב באחד מאולמות הביתן ארון זכוכית המכיל תשע חיות גלופות שנהב.

שעה שהתכוננה תזמורת קול ישראל לבצע את יצירתו של המנצח הקומפוזיטור הירושלמי, יליד גרמניה, חנן שלזינגר, וואריאציות על הנושא השפן הקטן, ביקש המחבר, שאינו בקי בעברית, מאחד מחבריו לכתוב עבורו את שם היצירה על כתיבה. כשקיבלו חברי התזמורת את העתקי תפקידיהם, התנוסס מעל לתווים השם וואריאציות על הנושא הישפן הקטן, פרי טעותו של ה" חבר, הבקי לא הרבה יותר בשפה.

כשחתמה בשבוע שעבר הזמרת הצעירה (19) מרים תמיר, ממוצעת הקומה, חומת השער והעיניים, על חוזה עם חברת הדיארי להוצאת תקליטה הראשון, הנושאת את ה" שיר לעולמים, שמנגינתו חוברת על ידי צ'ארלי צ'אפלין לסרט אורות הבמה (העולם הזה 1936) ושיר גוסף מתוך הסרט מולין רוג', שיוצג אף הוא בקרוב בארץ, ביקשה להוסיף לחוזה סעיף חשוב (בעיניה). הסעיף: התקליט הראשון ייוצר מחומר מ" שובח במיוחד, יישלח לציאפלין, השווה עתה בשחיץ, כאות הערצה.

לכל מכתב, הנושא שם וכתובת מלאים, יש לצרף תשלום סמלי של 500 פרוטה ב" בולרים, ועל המעטפה יש לציין: מערכת ה" עולם הזה, ת.ד. 136 תל-אביב, עבור רוהי. אינני מוסרת כתובות של המפרסמים. כל המעוניינים, ישלחו אלי את מכתביהם ואני אעבירם לכתובת המיועדת.

הנני נערה בת 16, מעוניינת להתכתב עם בחור כבן 17-19 על נושאים שונים המעניינים אותי, בתקווה שיתחם להתכתבות זו ברצינות. מעלותי ומנרעתי אופי והדברים המעניינים אותי, יכיר הוא מקרוב, לכשתכתב.

838/47

בחור בן 31 — עתונאי וספרטאי חובב — מעוניין להתכתב (בעברית או באנגלית) עם בחורה או אשה צעירה שהיא מוסיקלית, רוקרת ואינסלקי טואלית (שאיננה מחשבת אופו). כל היתר (כגון) היל, המוצא, מצבה המשפחתית או ה"צניעות" בעבר, מצבה הכלכלי, התעסקותה, השכלה הרשי מית, השקפותיה וכד') אינו קובע!

838/48

הננו שני חברים, האחד כצה"ל והשני עומד ג" מור ב"ס תיכון. אוהבים ללכת לקולנוע, לשמוע מוסיקה קלסית ומודרנית וספרות. לרשותנו מכר גית. מעוניינים להכיר שתי בנות בגיל 17-16 שנה.

838/49

אני בת 24, בעלת השכלה נכונה. הרבית לעסוק בלמודי היהדות, אך אין לי מושג בדת. אינני יכולה להגביל עצמי רק בנושא מסוים — אני אוהבת כל עסק תרבותי רוחני (פרט לציור) אך גם יודעת להעריך בידור אם רק אינני ניתן במדה מופרזת. אני מעוניינת להתכתב עם אדם בגיל 28-30, בעל השכלה, אשר ימצא בעצמו תכונות דומות, וגם... שלא יהיה דתי.

838/50

לומדת אנכי בשביעית של אחד מתיכונים ארצנו. משונעת אנכי (אל סהד!) אחרי טיולים ובחורים בעלי הומור היוערים גם להיות רציניים בזמן. מסונלת אני ואוהבת להתחבך ולדבר על הכל. רצו' שחברי למכתבים לא יהיה פלוגי.

838/52

מעוניין להתכתב (יותר מאוחר אף להפגש) עם נערה בגיל 18-16. רצוי שתהיה בעלת הופעה נאה, עם קצת הכנה וחוש הומור. על עצמי לא אכתוב הרבה (לא יסח לשקר) חוץ מהעובדה שאני משרת בצה"ל ואוהבת להתחבך. נושאי ההתכתבות: ספרות ומדע (בכל שטחיה).

838/51

אני זכרית בת 17 וחצי. נכונה (1.68) בעלת השכלה תיכונית, עליזה אבל רצינית בעת הצורך. מעוניינת אני להתכתב עם בחור בן 18-22, רצוי זכר, על נושאים כלליים. בנייה: ספרות ואמנות.

838/53

לומה סימון

מסירה

שער מיותר

על ידי דיאטרמיה, אחת לתמיד הצלחה מובטחת.

ולמען יופין המושלם חסרה שער של רגליך נסי את

טיפולנו החדש

שאינו עולה ביוקר

תל-אביב, רח' אלנבי 81

כל סוגי טיפול בפנים

838/51

838/52

838/53

838/54

838/55

838/56

838/57

838/58

838/59

838/60

838/61

838/62

838/63

838/64

838/65

838/66

838/67

838/68

838/69

838/70

838/71

838/72

838/73

838/74

838/75

838/76

838/77

838/78

838/79

838/80

מערכת "העולם הזה" מכריזה על
תחרות-אכילה
ארצית

שתחייב ביום החמישי, 19.11.53, בשעה 19.00, בקפה כנרת, רחוב אלנבי 13, ת"א (התחרות נדחתה ביום לרגל תחרות הכדורגל עם קבוצת אי.ק. משבדיה)

סדר התחרות:

כל מתחרה יקבל מנה של מרק וכל מספר של מנות מעורבות שיוכל לאכול. יזכה בתחרות המשתתף שיואכל את הכמות הגדולה ביותר של מנות תוך שעתיים. כל משתתף יוכל לשתות משקאות מכל הסוגים ולאכול לחם כרצונו. ההשתתפות אינה כרוכה בשום תשלום שהוא.

תנאי ההשתתפות:

יוכל להשתתף כל גבר ואשה בגיל 20 ומעלה, ומתחת לגיל 35. כל משתתף יעבור בדיקה רפואית ומבחן מוקדם. המעולים ביותר שישלטו במבחן המוקדם ישתתפו בתחרות הגמר.

הזוכה בתחרות יזכה לתואר

אלוף האכילה
1953

התחרות תתקיים תחת השגחה רפואית מעולה, תוסרט בקולנוע ותוקלט לשידור. השופט הראשי יהיה אברהם גרין, מרכז המכביה לאתלטיקה קלה. אירגון המבצע כולו נתון בידו של שלמה אדיר, האחראי הראשי לסדרי המכביה.

ההרשמה:

לרגל ההתעניינות הרחבה, אנו ממשיכים את ההרשמה עד יום ששי 13.11.53.

בשעה 12.00 במערכת "העולם הזה" רח' גליקסון 8, תל-אביב.

מספר מצומצם של מקומות שמורים לאורחים, שיוכלו להזמין מראש בקפה כנרת

אזהרה!

1. אנו חורים ומדינשים כי דיו הפלא שאינו מעביר ואינו מלכלך. נמצא אך ורק בעט גלובוס- עם כדור ה-STEEL STAINLESS.
2. הגנו מחרים במפיצים לכל יתקינו עטים אחרים על לוח התצוגה של גלובוס.
3. הגנו מזהירים לקוחותינו להקפיד על השם המלוי (רפיל) שלנו. להבא נקבל להחלפה רק מלויים שהשם גלובוס- מטבע עליהם.

גלובוס

זיוה

כמו מנגנון מושכת "זיוה" את הלכדוך מהכביסה.

כח נמר הכח החבר

נמר הכח החבר

צבא נמר
הכח החבר

2 מקובץ הפרדה על ראש עד נעל עם מספר, עמוד כלי נשק ומשחית, צועד חבר נמר. איך נפחד תשים ככה? חדר עוליו חבר. אימנם זה סוד, אבן דף, אהרונסון, אספר.

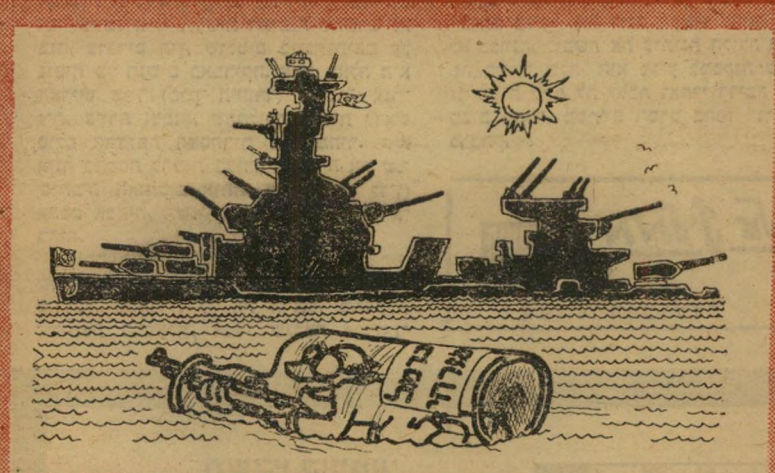
הנשדדו הדי מדי, נאמנע ישיבה. חבר נמר קינה חזק, לא יאמר כי אם מיעוזה. דבר נמר, נפשו נאמר נעוד ונאמר — כי נמר הנאמר הוא חזק, וכל העם אבא.

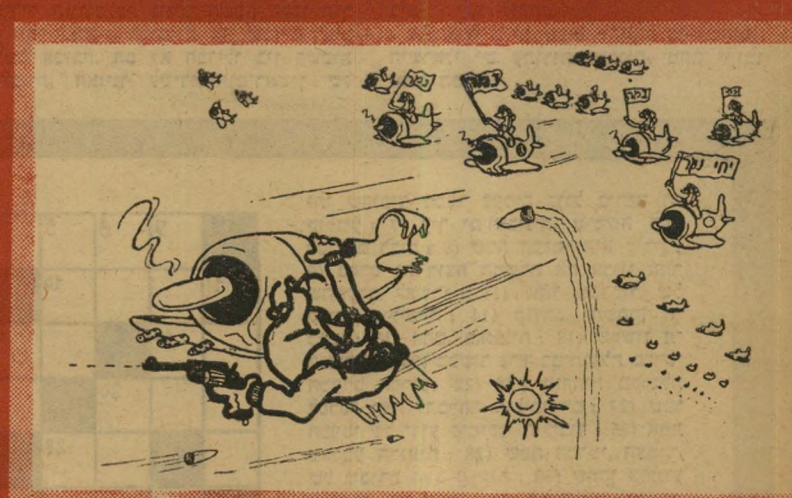
3 שואג תותח, שורק מנו, רוסט מן החלה, רבים נפלו כבד מסביבו, נפל גם המוראל, ואז יקום חבר נמר, חרבו יניף אל על מאחוריו ידבר הגדוד, משלט יפול שדה.

4 דועם מטוס בשמי שדי, הומת חלב כתוף, הנאמנים זינקו מולם — אך מה יהיה הסוף? — אז פחד: עמאנת קט על פני מולם יהיה. חבר נמר, יתחת ראשן — וכבר נכבש הסוף.

5 חותר לו חרש צי אויב, אחוז אימח כלי די, וודע הוא: נמר קרב — אך איך יפגע? מתי? הינה יבוא, מוסווה כחוק, ממש מורפדו חי — כסתם רובת ישמיד חצי, יחמוק לו כחשאי.

6 מטוס נמר ניזוק קשה, דוסקו כבד שתי כנסיו יפול אחר — אך לא נמר, תלוי הוא מידיו. את אקדחו יחזיק איתו, אל האויב יקרב — כדור אחד ישלח מיר — ונמר הוטעף הקרב.

7 נמר שיחת דעים יש סוף, ודא מן סוד אפטר את אהרונסון ונחום (אימנם, חזק ישר) — שעת האסס כבד קרובת, לו סרד מה אר — אך המורדת מחבת, נגמול אייב אמור.

8 מוכח ראשון נאמנע מעה, על ארץ רד חזית, מנחה בא לינעים, מרנע דעמה. חבר נמר עודנו ער, כמו מספינה חובל — כי לא יטם ודא יישן שימור בישראל.

